

УКРД

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

2020-жылдын 1-октябрь, № 510

Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программын бекитүү жөнүндө

Мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү максатында, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2018-жылдын 31-октябрьндагы № 221 Жарлыгы менен бекитилген 2018-2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясын ишке ашыруунун алкагында, «Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 10 жана 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөтү токтом кылат:

1. Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программы (мындан ары - Программа) тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Программанын жооптуу аткаруучулары болуп саналган министрликтер, административдик ведомстволор, мамлекеттик мекемелер жана уюмдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары (макулдашуу боюнча):

1) Программаны милдеттүү түрдө аткаруу боюнча толук чарапарды көрүшсүн;

2) квартал сайын, отчеттук мезгилден кийинки айдын 5инен кечиктirбей Программаны ишке ашыруунун жүрүшү тууралуу маалыматты Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссияга берип турушсун.

3. Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссия (макулдашуу боюнча) ар бир жарым жылдыктан кийинки айдын 25инен кечиктirбей Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратына Программанын ишке ашырылышинын жыйынтыгы боюнча отчёт берип турсун.

4. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын билим берүү, маданият жана спорт бөлүмүнө жүктөлсүн.

5. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Премьер-министр

К.А.Боронов

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 1 октября 2020 года № 510

Об утверждении Программы развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы

В целях развития государственного языка и совершенствования языковой политики, в рамках реализации Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221, в соответствии со статьями 10 и 17 конституционного Закона Кыргызской Республики «О Правительстве Кыргызской Республики» Правительство Кыргызской Республики постановляет:

1. Утвердить Программу развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы (далее – Программа) согласно приложению.

2. Министерствам, административным ведомствам, государственным учреждениям и организациям, органам местного самоуправления (по согласованию), являющимся ответственными исполнителями Программы:

1) принять исчерпывающие меры по неукоснительному исполнению Программы;

2) ежеквартально, не позднее 5 числа месяца, следующего за отчетным периодом, представлять информацию о ходе реализации Программы в Национальную комиссию по государственному языку при Президенте Кыргызской Республики.

3. Национальной комиссии по государственному языку при Президенте Кыргызской Республики (по согласованию) по итогам каждого полугодия, не позднее 25 числа месяца, следующего за отчетным периодом, представлять в Аппарат Правительства Кыргызской Республики отчет по итогам реализации Программы.

4. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на отдел образования, культуры и спорта Аппарата Правительства Кыргызской Республики.

5. Настоящее постановление вступает в силу по истечении срока, со дня официального опубликования.

Премьер-министр

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
НОРМАТИВЕНДЕ САРАШТУУ
МАМЛЕКЕТИКИ ИМДИНА
УЛУТТУК КОМИССИЯ

Кирил №
К.А.Боронов

5 б. тиркеме 11 б.

"02" 10 2020-ж.

**Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди
өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү
ПРОГРАММАСЫ**

1. Киришүү

Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын өркүндөтүү программысы (мындан ары – Программа) Кыргыз Республикасынын Конституциясына жана «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, ошондой эле тил маселеси боюнча иш алыш барган экспертердин жана олимпоздордун пикирлери менен сунуштарын эске алыш, буга чейинки программада белгиленген иш-аракеттерге карата жүргүзүлгөн талдоолордун негизинде иштелип чыкты.

Ошону менен катар эле, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2018-жылдын 31-октябрьндагы № 221 Жарлыгы менен бекитилген 2018–2040-жылдары Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында да тил саясатына өзүнчө көңүл бурулган. Аталган Стратегияда келечекте атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн негизги фактору катары Кыргыз Республикасынын жаарандарынын бир нече тилди билүүсүнө шарт түзүлүп, кыргыз тилин мамлекеттик тил катары колдонуу чөйрөсү көнөйип, мезгил талабына жана коомдук мұктаждықка ылайык мамлекеттик тилди өркүндөтүү иши жолго коюлары көрсөтүлгөн.

2019-жылдын 23-сентябринда «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын кабыл алынгандыгынын 30 жылдык мааракесинде Кыргыз Республикасынын Президенти: «Кылымдардын барагында, тарыхтын бүктөмүндө канча муундар калып кетти, ал эми биздин улуу тилибиз жашап келет. Ошондуктан эне тилибиз – ата-бабабыз бизге калтырган ыйык аманат, биз урпактарга жеткирүүчү негизги милдет. Мамлекетти, көз карандысыздыкты коргоо кандай кажет болсо, тилди сактоо да ошондой маанигэ ээ» - деп баса көрсөтүп, алдыбызыда эне тилди сактап калуу гана эмес, аны өнүктүрүп, өркүндөтүү милдети тургандыгын, ошондой эле 2014–2020-жылдар учун кабыл алынган Улуттук программанын мөөнөтүү аяктап жаткандыктан, мындан ары аткарыла турган иштерди аныктоо менен жаны программа иштеп чыгуу зарылдыгын белгилеген.

**2. Тил саясатынын учурдагы абалын баалоо, жетишкендиктер жана
көйгөйлөр**

«Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын кабыл алынышы менен отуз жылдын аралыгында мамлекеттик тилдин мыйзамдык базасын чындоого өбелгө түзүлүп, акыйкатта, тилди өнүктүрүүгө, колдонуу чөйрөсүн көнөйттүүгө бир катар кадамдар жасалды.

**ПРОГРАММА
развития государственного языка и совершенствования языковой
политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы**

1. Введение

Программа развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы (далее – Программа) разработана в соответствии с Конституцией Кыргызской Республики и Законом Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики», а также на основе проведенного анализа действий, обозначенных в предыдущей программе, с учетом мнений и предложений экспертов и ученых по языковым вопросам.

Также наряду с этим, в Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от 31 октября 2018 года № 221, особое вниманиеделено языковой политике. В данной Стратегии указано, что в будущем для граждан Кыргызской Республики создаются условия для овладения несколькими языками как одного из ключевых факторов конкурентоспособности, будут расширены сферы применения государственного языка, заложены работы по совершенствованию государственного языка в соответствии с требованиями времени и потребностями общества.

23 сентября 2019 года на мероприятии, посвященном 30-летнему юбилею принятия Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики», Президент Кыргызской Республики отметил следующее: «Много поколений осталось в истории, а наш великий язык живет. Поэтому наш родной язык – это священный залог, дарованный нашими предками, который мы должны беречь и передать потомкам. Сохранение языка имеет такое же значение, как и защита государства, независимости...», и далее глава государства наметил перспективы развития государственного языка, в связи с завершением срока действия Национальной программы, принятой на 2014-2020 годы, и подчеркнул необходимость разработки новой программы по дальнейшему развитию и совершенствованию государственного языка.

2. Оценка текущей языковой политики, достижения и проблемы

С принятием Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики» в течение тридцати лет была заложена основа для укрепления законодательной базы государственного языка, сделаны ряд значительных шагов по развитию языка, расширению сферы его применения.

Бул багыттагы отуз жылдык тажрыйбаны жана Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиянын ишиндеги жетишкендиктерди, кемчиликтерди эске алуу менен жаны программаны иштеп чыгуу милдети күн тартибинде турат.

Жаны Программаннын караз бетинде гана калбашы учун мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана еркүндөтүү боюнча чыныгы жол карта жана иштей турган механизм болууга тийиш.

Бул иштерди жүзөгө ашыруу учун, биринчиден, жарандарга мамлекеттик тилде сабаттуу жана сапаттуу кызмат көрсөтүүгө милдеттүү болгон кызматкерлердин тил сабаттуулугун көтөрүү зары.

Экинчиден, мамлекеттин негизги символу, улуттун нукура касиети катары кыргыз тилинин кадыр-баркы мындан ары да көтөрүлүүгө тийиш.

Үчүнчүдөн, кыргыз тилине кам көрүү, еркүндөтүү тилчилердин гана иши эмес, аны сактоо, жашоо-турмушубузга кенири жана терен киргизүү – ар бирибиздин, үй-бүлөдөн тартып, бардык коомдук институттардын милдети.

Төртүнчүдөн, тилди күч колдонуп, зордук менен жайылтуу, өнүктүрүү мүмкүн эмес. Тил – бул тириүү организм, анын өнүгүүсүнүн өз мыйзам ченемдери бар, бирок, ал мыйзам-ченемдер иштиктүү кам көрүлгөнде гана иштейт.

Бешинчиден, билим берүү мекемелеринде (мектепке чейинки, мектеп, ЖОЖ) бардык адистиктер жана багыттар боюнча кыргыз тилинде окутууга етүүнү тездетүү зары.

Билим берүү системасында инновациялык-коммуникативдик технологияларды жана окутуунун интерактивдүү методикаларын киргизүү, маалыматтык технологияларды кенири пайдалануу, билим берүү системасынын бардык баскычтарында кыргыз тилин окутуунун (билим берүүнүн) тили катары пайдаланууну көнөйтүү сыйктуу иш-аракеттердин аткарылышы зары.

Кыргыз тили мамлекеттик башкаруунун тили болуусу учун иш кагаздары мамлекеттик тилде жүргүзүлүшү керек, кесиптик тил катары калыптандыруу механизми киргизилүүгө тийиш. Бул мамлекеттик тилди билген адистердин иш билгилеринин жогору болушуна түрткү берет. Бул максаттар үчүн Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарынын реестринде белгиленген кызмат адамдарынын ээлеген кызмат ордуна жараша мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо шкаласын еркүндөтүү, алардын мамлекеттик тилди билүүсүнө түрткү берүүчү механизмдерди киргизүү зарыл.

3. Артыкчылыктуу багыттар

Программа тил саясатын аныктоонун негизги багыттарын, ошондой эле тил саясатын жүргүзүүнүн принциптерин өзүнө камтыйт.

Кыргыз Республикасында 2021–2025-жылдары тил саясатын аныктоонун багыттары төмөнкүлөр болууга тийиш:

1. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн укуктук негизин чындоо.
2. Кыргыз тилин окутуунун методологиясын жана технологиясын өнүктүрүүдөгү мамлекеттик тил саясаты.
3. Илим чөйрөсүндөгү мамлекеттик тил саясаты.

грамматику, проводить академические исследования по фонетике, лексикологии, морфологии, синтаксису кыргызского языка.

На повестке дня стоит задача создания новой программы с учетом тридцатилетнего опыта, достижений и недостатков в деятельности Национальной комиссии по государственному языку при Президенте Кыргызской Республики в этом направлении.

Для того, чтобы новая Программа не оставалась лишь на бумаге, и была реализована, она должна иметь реальную дорожную карту и действующий механизм развития и совершенствования государственного языка.

Для решения существующих задач, во-первых, необходимо предпринять решительные шаги для повышения языковой компетентности работников, которые обязаны оказывать гражданам качественные и грамотные услуги на государственном языке.

Во-вторых, необходимо предпринять усилия по дальнейшему повышению престижа кыргызского языка как основного символа государства, как национального достояния кыргызского народа.

В-третьих, развитие кыргызского языка, его сохранение, широкое и полномасштабное внедрение в нашу жизнь зависит не только от лингвистов-филологов – это является долгом каждого из нас, начиная с семьи и всех институтов общества.

В-четвертых, язык не может развиваться насильтвенным путем. Язык – это сложный живой организм, который прежде всего развивается по своим собственным законам.

В-пятых, в образовательных учреждениях всех звеньев (дошкольное, школьное, вузовское) необходимо ускорить переход к обучению на кыргызском языке по всем специальностям и направлениям подготовки.

В системе образования должны быть выполнены такие действия, как внедрение инновационных коммуникативных технологий и интерактивных методик обучения, широкое использование информационных технологий, расширение использования кыргызского языка как языка обучения (образования) на всех ступенях системы образования.

Для того, чтобы кыргызский язык стал языком государственного управления, делопроизводство должна осуществляться на государственном языке, должен быть внедрен механизм формирования профессионального языка. Это будет способствовать повышению компетентности специалистов, владеющих государственным языком. В этих целях необходимо разработать шкалу определения уровня владения государственным языком в зависимости от занимаемой государственными гражданскими и муниципальными служащими должности, внедрить механизмы, стимулирующие их к владению государственным языком.

3. Приоритетные направления

Программа включает в себя основные направления определения языковой политики, а также принципы осуществления языковой политики.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2014-жылдын 2-июнундагы № 119 Жарлыгы менен бекитилген Кыргыз Республикасында 2014–2020-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүүн жана тил саясатын еркүндөтүүнүн улуттук программасында Кыргыз Республикасында жашап жаткан бардык этностордун тилдерин сактоо жана өнүктүрүү менен Кыргызстандын элинин биримдигин чындоочу маанилүү фактор катары мамлекеттик тилди толук жана кенири колдонууну камсыздаган натыйжалуу тил саясатын калыптандыруу максаты белгиленген. Бул программаны ишке ашыруу боюнча белгиленген ишчаралардын басымдуу бөлүгү учурда аткарылды.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 5-апрелиндеги № 186 токтому менен «Кыргызтест» мамлекеттик мекемеси түзүлүп, 2018-жылдан тартып мамлекеттик тилди билүү дөнгөлдерин эл аралык стандартта ылайык аныктоо иштери жүргүзүлүүде.

Андан тышкary, балларды кыргыз тилинде окутууга арналган мобилдик колдонмолов, «Кыргызтест» системасы боюнча тесттен өтүүгө, даярдоого жана окутууга багытталган «Тилтест» веб-порталы, мультимедиялык продукттар, ошондой эле текстти үнгө айлантуучу программалык аппарат ишке киргизилди.

Ошого карабастан, коомдук турмуштун маанилүү чейрөлөрүндө (башталгыч, орто жана жогорку билим берүү, мамлекеттик башкаруу, соттук-укуктук, экономика, соода-сатык, саламаттык сактоо, маданият, санаарып ж. б.) кыргыз тилин кенири жайылтуу ишке ашпай келүүде. Мындай абал төмөнкүдей кейгөйлүү маселелер менен шартталган.

Мамлекеттик тилди билим берүүнүн негизги тилине айландыруу маселеси. Бул маселе мамлекеттик тилди окутуунун бирдиктүү методологиясынын, концепциясынын, методикасы менен технологиясынын иштелип чыкпагандыгы, окутуу процессинде стимул берүүчү системанын жана кесиптик тилди калыптандырууга багытталган билим берүү стандарттарынын, окуу-методикалык комплекстеринин иштиkitтүү еркүндөтүлбөгөндүгүнө түздөн-түз байланыштуу болуп келген.

Мамлекеттик тилди социалдык-коммуникациялык чейрөдө жайылтуу кейгөйү. Бул кейгөйлүү маселе мамлекеттик тилдин коммуникация жаатында, коомдук-социалдык тармакта кенири колдонулбагандыгынан, анын мыйзамдын, илимдин жана жаны технологиялардын тили катары өнүкпөгөндүгүнөн улам келип чыккан.

Коомдо тил маданиятын арттыруу маселеси. Азыркы мезгилде заманбап кыргыз тили кодификацияланууга, анын адабий ченемдери еркүндөтүлүүгө, сүйлөө жана жазуу маданиятынын бирдиктүү эрежелери иштелип чыгууга жана бир калыпка салынууга муктаж. Кыргыз тилин окуп-үйрөнүүдө терминдерди бирдейлештируу, сырттан киргөн сездердүү которуу иштерин активдештируу зарыл.

Көп жылдан бери кыргыз тилинин абалы жана анын коомдогу орду түуралуу фундаменталдуу изилдөөлөр жүргүзүлөө элек. Заманбап сездүктөрдү (түшүндүрмө, эки тилдүү ж.б.), жаңы ченемдик грамматиканы түзүү, кыргыз тилинин фонетикасы, лексикологиясы, морфологиясы, синтаксиси боюнча академиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү зарыл.

В Национальной программе развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2014–2020 годы, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от 2 июня 2014 года № 119, обозначена цель построения эффективной языковой политики, обеспечивающей полное и широкое использование государственного языка как важного фактора укрепления единства народа Кыргызстана, с сохранением и развитием языков всех этносов, проживающих в Кыргызской Республике. Большая часть намеченных мероприятий по реализации данной программы выполнена.

Постановлением Правительства Кыргызской Республики от 5 апреля 2018 года № 186 создано государственное учреждение «Кыргызтест». С 2018 года проводится работа по определению уровня владения государственным языком в соответствии с международным стандартом.

Кроме того, разработаны и запущены мобильные приложения, предназначенные для обучения детей кыргызскому языку, веб-портал «Тилтест», являющийся подготовительной и обучающей платформой, мультимедийные продукты, а также программный аппарат, преобразующий текст в звук.

Тем не менее, в важных сферах (начальное, среднее и высшее образование, государственное управление, судебно-правовая система, экономика, торговля, здравоохранение, культура, цифровизация и др.) общественной жизни не в полной мере осуществлено широкое применение государственного языка. Нерешенность такого рода узловых вопросов обусловлена следующими проблемными задачами.

Вопрос внедрения государственного языка в основной язык образования. Данная задача напрямую связана с несовершенством единой методологии, концепции, методики и технологии, стандартов обучения государственному языку, отсутствием стимулирующей системы в процессе обучения и учебных программ, направленных на формирование профессионального языка.

Проблема распространения государственного языка в социально-коммуникационной сфере. Данная проблема возникла в связи с тем, что государственный язык не получил широкого применения в области коммуникации, в общественно-социальной сфере, не преобразован как язык закона, науки и новых технологий.

Развитие языковой культуры в обществе. В настоящее время современный кыргызский язык нуждается в кодификации, в совершенствовании литературных норм, унификации и разработке единых правил культуры речи и письма. В рамках кыргызского языкоznания необходимо активизировать работу по унификации кыргызской терминологии, переводу заимствованных слов и понятий на кыргызский язык.

На протяжении многих лет не проводилось фундаментальных исследований по теории кыргызского языка. Необходимо создавать современные словари (толковые, двуязычные и др.), новую нормативную

Бул иштер менен бирге, кыргыз тилинин тармактык сөздүктөрү (экономикалык, финанссылык, медициналык, юридикалык, техникалык, транспорттук, аскердик, айыл чарбалык, өнөр жайлык, курулуш ж.б.) басып чыгарылат.

Мамлекеттик тил саясатын ишке ашырууга коомдун бардык чөйрөсүнүн катышуусун камсыздоо. Төртүнчү багыттын алкагында – коомчулукта кыргыз тилин терен өздөштүрүү, аны колдонуунун механизмдерин еркүндөтүү, кыргыз тилин сактоо жана өнүктүрүүгө коомдун бардык катмарын тартуу маселелери каралган. Адабий жана маданий булактар аркылуу мамлекеттик тилди үгүттеөгө жана жайылтууга кемек көрсөтүлүп, жазуу жана сүйлөө маданиятын өнүктүрүү маселелери жолго коюлат. Ошондой эле кыргыз тилин маданиятын, этностор аралык байланыш тили катары өнүктүрүү. камсыздалат.

Аталган милдеттер негизинен мамлекеттик тил саясатын ишке ашырууга жана кыргыз тилин өнүктүрүүгө коомдун бардык чөйрөсүнүн катышуусун камсыздоого арналган. Бул багытта мамлекеттик жана муниципалдык органдарда, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөткөн тейлөө мекемелеринде жана коомдук-маданий чөйрөлөрдө мамлекеттик тилдин колдонулушун сактоо жана өнүктүрүү, маалымат мейкиндигинде, өзгөчө жалпыга маалымдоо каражаттарында жана санарип чөйрөсүндө кыргыз тилинин колдонулушунун салатын көтөрүү маселелери ишке ашырылат.

Мамлекеттик тилди санариптештириүү. Бешинчи багытта кыргыз маданияты, тарыхы, рухий мурастары менен таанышууга мүмкүндүк берүүчү, кыргыз тилин үйрөнүүге багытталган мультимедиалык, компьютердик, мобилдик программаларды иштеп чыгуу, мамлекеттик тилдеги көркөм, илимий-популярдуу, балдар адабияттарынын электрондук китеңканасын түзүү, мамлекеттик тилди маалымат технологияларынын тилине айлантуу милдеттери каралган.

«Санарип Кыргызстан 2019–2023» санариптик трансформациянын концепциясынын алкагында мамлекеттик тилди санариптештириүү жана аны интернет мейкиндигине кенири жайылтууда автоматташтырылган маалымат системалары иштелип чыгуу менен жасалма интеллект принцибинде иштеген кыргыз тилиндеги программалык аппараттар ишке киргизилет. Мамлекеттик тилдин интернет чөйрөсүнде колдонулушу кенейтет.

4. Максаттар, принциптер жана милдеттер

Мамлекеттик тилди өз функциясын аткарған дөнгөэлгө көтөрүү, ошондой эле мамлекеттик тилди өнүктүрүүгө жана колдонууга багытталган маселелерди чечүү, мамлекеттик тилди жаарандык интеграциянын жана мамлекеттик иденттүүлүктүн негиздеринин бири катары еркүндөтүү Программанын негизги максаты болуп эсептелеет.

Программа төмөнкү принциптерге негизделет:

- 1) кыргыз тили – мамлекеттин жана жаарандык интеграциянын негизи, ошондой эле мамлекеттик иденттүүлүктүн атрибуттарынын бири;

В сфере науки будет создана система поддержки публикации научных исследований на государственном языке.

В данном направлении предусмотрено решение следующих задач: реализация научных проектов по современным актуальным теоретическим направлениям исследования кыргызского языка и публикация результатов; проведение научных исследований по истории развития, становления кыргызского языка, кыргызского литературного языка; создание единой национальной базы кыргызской терминологии, унификация терминов и развитие отраслевой терминологии.

Вместе с тем, будут разработаны и изданы отраслевые словари (экономические, финансовые, медицинские, юридические, технические, транспортные, , военные, сельскохозяйственные, промышленные, строительные и др.).

Обеспечение участия всех слоев общества в реализации государственной языковой политики. В рамках четвертого направления – предусмотрены вопросы вовлечения в популяризацию кыргызского языка и привлечение разных слоев общества к овладению и общению на кыргызском языке, совершенствование принципов его применения и распространения. Посредством литературных и культурных источников будет налаживаться работа по пропаганде и расширению сфер функционирования государственного языка, вопросы формирования языковой культуры. Также будет обеспечено развитие кыргызского языка как языка культуры, языка общения этносов.

Данные задачи в основном направлены на реализацию государственной языковой политики и обеспечение участия всех сфер общества в развитии кыргызского языка. В этом направлении будут реализованы механизмы сохранения и развития использования государственного языка в государственных и муниципальных органах, учреждениях сферы обслуживания, оказывающих государственные и муниципальные услуги, и в общественно-культурной сфере; активизации и повышения качества использования кыргызского языка в информационном пространстве, особенно в средствах массовой информации и в цифровой сфере.

Цифровизация государственного языка. Пятое направление – предусмотрены: разработка мультимедийных, компьютерных, мобильных программ, направленных на изучение кыргызского языка, позволяющих ознакомиться с кыргызской культурой, историей, духовным наследием; создание электронной библиотеки художественной, научно-популярной, детской литературы на государственном языке, внедрение государственного языка в систему информационных технологий.

При цифровизации и распространении государственного языка в Интернет-пространстве в рамках Концепции цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019–2023» будут разработаны автоматизированные информационные системы и запущены программные аппараты, работающие на принципе искусственного интеллекта. Расширяется использование государственного языка в Интернет - пространстве.

4. Мамлекеттик тил саясатын ишке ашырууга коомдун бардык чейрөсүнүн катышуусун камсыздоо.

5. Мамлекеттик тилди санараптештириүү.

Программанын артыкчылыктуу багыттары мамлекеттик тилдин өнүгүшүн пландаштыруу саясатын улантууну камсыздоо максатында иштелип чыкты.

Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн укуктук негизин чыңдоо. Биринчи багыттын алкагында мамлекеттик тил жаатындагы тиешелүү укуктук-ченемдик актыларга талдоо жүргүзүү, «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарына шайкеш келтирүү, ошондой эле алардын ортосундагы карама-каршылыктарды жооу милдеттери турат. Натыйжада, тил саясатын ишке ашыруу бир калыпка салынып, мамлекеттик тил жөнүндө мыйзамды жана тийиштүү ченемдик актыларды өркүндөтүү, сактоо жана кезөмөлдөө боюнча мамлекеттик мекемелердин иши бирдейлештирилет.

Бул багыт «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жана башка ченемдик укуктук актылардын аткарылышын камсыздоо менен, Кыргыз Республикасынын Конституциясында белгилентген мамлекеттик тилдин статусун укуктук жактан бекемдейт.

Кыргыз тилин окутуунун методологиясын жана технологиясын өнүктүрүүдөгү мамлекеттик тил саясаты. Экинчи багытта - кыргыз тилин үй-бүлөдө, бала бакчада, жалпы билим берүүчү орто мектептерде, башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүү мекемелеринде жайлыштууда ийгиликтуу методикалык жетишкендиктерди пайдалануу аркылуу окутуу технологияларына айланыруу, жаны муундагы окуу-методикалык комплекстерди даярдоо жолго коюлат; кыргыз тили боюнча мугалимдердин квалификациясын өркүндөтүү системасы калыптанат, ошондой эле «Кыргызтест» системасынын тил билүү деңгээлдерине ылайык окуу-методикалык материалдар иштелип чыгат.

Бул багытта аныкталган милдеттер кыргыз тилин эне тил, экинчи тил жана чет тили катары окутуу үчүн зарыл болгон окуу жана методикалык колдонмоловорудун жаны муунун иштеп чыгуу (анын ичинде электрондук түрүн даярдоо) жана басып чыгаруу боюнча бирдиктүү базасын түзүлүшүнө; ошону менен катар чет өлкөлөрдөгү ЖОЖдордо кыргыз тилинин окутуулушуна көмек көрсөтүлөт.

Илим чөйрөсүндөгү мамлекеттик тил саясаты. Учүнчү багыт – илим жана жогорку кесиптик билим берүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик тил саясатын жүргүзүүнүн комплекстүү милдеттерин камтыйт. Илим чөйрөсүнде мамлекеттик тилдеги илимий изилдөөлөрдү басып чыгарууга көмөк көрсөтүү системасы түзүлөт.

Бул багытта: кыргыз тилин өнүктүрүүнүн заманбап актуалдуу тематикалык багыттары боюнча изилдөө долбоорлорун жүзегө ашыруу жана жыйынтыктарын жарыялоо; кыргыз адабий тилинин өнүгүү, калыптануу тарыхы боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү; кыргыз терминологиясынын бирдиктүү улуттук базасын түзүү, терминдерди бирдейлештириүү жана тармактык терминологияны өнүктүрүү милдеттерин ишке ашыруу каралган.

Направлениями определения языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы должны стать:

1. Укрепление правовой основы развития государственного языка.
2. Государственная языковая политика в развитии методологии и технологии обучения кыргызскому языку.
3. Государственная языковая политика в сфере науки.
4. Обеспечение участия всех слоев общества в реализации государственной языковой политики.
5. Цифровизация государственного языка.

Приоритетные направления Программы разработаны в целях обеспечения продолжения политики планирования развития государственного языка.

Укрепление правовой основы развития государственного языка. В рамках первого направления – стоит задача по осуществлению анализа соответствующих нормативных правовых актов, регулирующих сферу государственного языка, приведенных в соответствие с положениями Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики», а также устранению коллизий (противоречия) между ними. В результате деятельность государственных учреждений преобразуется в единый формат по совершенствованию и контролю за соблюдением законодательства о государственном языке и соответствующих нормативных актов.

Данное направление, обеспечив исполнение Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики» и других нормативных правовых актов, закрепляет в правовом контексте статус государственного языка, установленный в Конституции Кыргызской Республики.

Государственная языковая политика в развитии методологии и технологии обучения кыргызскому языку. Второе направление – налаживается использование успешных методических достижений, в результате чего кыргызский язык распространяется во всех сферах, начиная с семьи, детского сада, средних общеобразовательных школах, учреждениях начального, среднего и высшего профессионального образования, внедряются технологии, учебно-методические комплексы нового поколения, формируется система повышения квалификации преподавателей кыргызского языка и разработка учебно-методических материалов в соответствии с уровнями языкоznания системы «Кыргызтест».

Задачи, определенные в данном направлении, будут способствовать созданию единой базы по разработке (в том числе подготовке электронной версии) и изданию учебных и методических пособий, необходимых для изучения кыргызского языка как родного, в качестве второго языка и как иностранного; а также обучению кыргызскому языку в зарубежных вузах.

Государственная языковая политика в сфере науки. Третье направление – содержит комплексные задачи осуществления государственной языковой политики в сфере науки и высшего профессионального образования.

2) мамлекеттик тил - Кыргызстан элинин биримдигин чындоочу, өлкөнүн туруктуулугун камсыздоочу маанилүү фактор.

Программанын милдеттери:

- 1) республиканын коомдук турмушунун бардык чейрөлөрүндө мамлекеттик тилди толук жана кенири колдонууга жетишүү;
- 2) мамлекеттик тилди өнүктүрүү, анын функциялык мүмкүнчүлүгүн күчтүү жана маалыматтык-билим берүү ресурстарын байытуу;
- 3) мамлекеттик тилди эне тили, экинчи тил, чет тили жана кесиптик тил катары окутуунун окуу-методикалык негиздерин өркүндөтүү жана стандартташтыруу;
- 4) мамлекеттик тилди окутуу инфраструктурасын, аккредитацияланган борборлордун тармагын түзүү жана өнүктүрүү;
- 5) мамлекеттик тилге окутуу үчүн зарыл шарттарды түзүү жана аларга түрткү берүү;
- 6) калктын тил маданиятынын деңгээлин көтөрүү;
- 7) расмий жана чет тилдерин окутуунун сапатын жакшыртуу;
- 8) Кыргыз Республикасында жашап жаткан этносторго эне тилин сактоого жана өнүктүрүүгө кепилдиктерди камсыз кылуу.

5. Күтүлүүчү натыйжалар, ишке ашыруу этаптары

Программаны ишке ашыруу уч этапта жүргүзүлөт.

Биринчи этапта (2021-ж.) мамлекеттик тилди өнүктүрүү үчүн укуктук-ченемдик жана методологиялык базаны өркүндөтүүгө багытталган комплекстүү чарапларды жүзөгө ашыруу каралган. Атап айтканды, мамлекеттик тилди окутуу стандарттарын иштеп чыгуу, укуктук-ченемдик актыларды шайкеш келтирүү, укуктук-ченемдик базаны өркүндөтүү ишке ашырылат, маалыматтык технологияда жана коммуникацияда мамлекеттик тилди жайылтуу боюнча фундаменталдуу иш-чаралар жүргүзүлөт.

Ошону менен бирге, бул этапта мамлекеттик тилди кенири колдонуу боюнча комплекстүү уюштуруучулук-практикалык чараплар аткарылат.

Экинчи этапта (2022–2023-ж.) мамлекеттик тилди окутуу жана колдонуу чөйрөсүндө иштелип чыккан стандарттарды, технологияларды жана методикаларды ишке киргизүү, мамлекеттик тилде кесиптик билим берүүнүн комплекстүү практикалык чарапларын жүзөгө ашыруу белгиленген. Ошондой эле, мамлекеттик тилди билүүгө түрткү берүүчү системаны ишке ашыруу, мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылар, калкты тейлөө жана мамлекеттик кызмат көрсөтүү чөйрөсүнүн кызматкерлери учүн мамлекеттик тилди билүү боюнча минималдуу милдеттүү талалтарды киргизүү, иштелип чыккан ченемдик укуктук базанын негизинде тилди колдонуу чөйрөсүндегү мыйзамдарды сактоо боюнча көзөмөлдүү күчтүү, кыргыз тилинин терминологиялык фондун жакшыртуу, кыргыз тилинин илимий-билим берүү потенциалын калыптандыруу иштери каралган.

4. Цели, принципы и задачи

Основной целью Программы является повышение статуса государственного языка до уровня, выполняющего свои функции, а также решение вопросов, направленных на развитие и использование государственного языка, совершенствование государственного языка как одной из основ гражданской интеграции и государственной идентичности.

Программа основывается на следующих принципах.

- 1) кыргызский язык – основа государства и гражданской интеграций, а также один из атрибутов государственной идентичности;
- 2) государственный язык – важный фактор укрепления единства народа Кыргызстана, обеспечения стабильности страны.

Задачами Программы являются:

- 1) достижение полномасштабного и широкого применения государственного языка во всех сферах общественной жизни республики;
- 2) развитие государственного языка, усиление его функциональных возможностей и обогащение информационно-образовательных ресурсов кыргызского языка;
- 3) совершенствование и стандартизация учебно-методических основ обучения государственному языку как родному, второму, иностранному и профессиональному языку;
- 4) создание и развитие инфраструктуры обучения государственному языку, сети аккредитованных центров;
- 5) создание и стимулирование необходимых условий для обучения государственному языку;
- 6) повышение уровня языковой культуры населения;
- 7) улучшение качества обучения официальному русскому и иностранным языкам;
- 8) обеспечение гарантий сохранения и развития родного языка этносов, проживающих в Кыргызской Республике.

5. Ожидаемые результаты, этапы реализации

Реализация Программы будет осуществляться в три этапа.

На первом этапе (2021 г.) реализуется комплекс мер, направленных на совершенствование нормативной правовой и методологической базы для развития государственного языка. В частности, будет осуществлена разработка стандартов обучения государственному языку, гармонизация нормативных правовых актов, совершенствование нормативной правовой базы, будут осуществлены фундаментальные мероприятия по внедрению государственного языка в сферу информационных технологий и современных коммуникаций.

Учунчү этапта (2024–2025-ж.) иш-чаралар планында каралган жалпы милдеттер жузөгө ашырылат, коомдун бардык чөйрөсүндө мамлекеттик тилди кенири колдонуу иштери улантылат.

Аталган максаттардын жана принциптердин негизинде Кыргыз Республикасында 2021–2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана тил саясатын еркүндөтүү программасын ишке ашыруу боюнча иш-чаралардын планы (мындан ары – иш-чаралар планы) тиркемеге ылайык аныкталып, анда мамлекеттик тил саясатын өнүктүрүүгө негизделген артыкчылыктуу багыттар көрсөтүлүү менен тийиштүү милдеттердин тематикасы жана мазмуну каралган.

6. Программаны ишке ашырууга өбелгөлөр, тобокелдиктер жана контроль

Мамлекеттик тил чөйресүндөгү мыйзамдарды еркүндөтүү, ошондой эле мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана жаарандык секторлордун ортосундагы натыйжалуу өз ара аракеттенүү жана координациялоо механизмдери Программаны ийгиликтүү ишке ашыруунун негизги өбелгөлөрүнүн бири болуп саналат.

Программаны толук ишке ашырууга финансыйлык каражаттардын өз мөөнөтүнөн кечикирилбей, жетиштүү өлчөмде максаттуу бөлүнүүсү негизги факторлордун бири. Бул өз кезегинде Программаны ишке ашырууга бөгөт болуучу финансыйлык тоскоолдуктардын, тобокелдиктердин алдын алат.

Программаны ишке ашыруу этаптарын көзөмөлдөө жана бөлүнгөн каражаттын максатызы пайдаланышына жол бербөө учун конкреттүү өлчөө индикаторлорун камтыган мониторинг системасы иштелип чыгат жана иш-чаралар планынын аткарылышына мониторинг жүргүзүү боюнча жумушчу топ түзүлөт. Зарыл учурда мониторинг процессине коомдук уюмдар жана көз каарандысыз институттар тартылат. Жумушчу топ квартал сайын учурдагы абалды баалоо максатында иш-чаралар планынын аткарылышына мониторинг жүргүзөт жана белгиленген тартиpte аны ондоп-түзөө боюнча сунуштарды киргизет.

Мониторингдин жыйынтыктарынын негизинде иш-чаралар планын аткаруунун натыйжалуулугуна, аткаруучулардын ишиндеги артыкчыларга жана кемчиликтерге мезгил-мезгили менен баа берилип, иш-чаралар планынын тийиштүү пункттарын ишке ашыруу учун керектүү ресурстарды оптималдаштыруу максатында кызыкдар тараантарды координациялоо чечимдери кабыл алынат.

7. Программаны финансыйлык камсыздоо

Программа респубикалык бюджеттин эсебинен каржыланат. Мындан тышкary Программаны каржылоону оптималдаштыруу максатында Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиянын чечими менен мамлекеттик тилди өнүктүрүү учун донордук каражаттарды тартуу, айрым иш-чараларды долбоордук каржылоого өткөрүү,

Вместе с тем, на данном этапе будет выполнен комплекс организационно-практических мер по внедрению широкого использования государственного языка.

На втором этапе (2022-2023 гг.) осуществлено внедрение разработанных стандартов, технологий и методов в сфере обучения и использования государственного языка, реализация комплекса практических мер профессионального образования на государственном языке. Также будут предусмотрены вопросы реализации стимулирующей системы владения государственным языком, введения минимальных обязательных требований к знанию государственного языка для государственных и муниципальных служащих, работников сферы обслуживания населения и государственных услуг, усиления контроля за соблюдением законодательства в сфере применения языка на основе разработанной нормативной правовой базы, улучшения качества терминологического фонда кыргызского языка, формирования научно-образовательного потенциала кыргызского языка.

На третьем этапе (2024-2025 гг.) будут реализованы общие задачи, предусмотренные в плане мероприятий, продолжится работа по расширению сфер функционирования государственного языка.

На основе указанных целей и принципов определен План мероприятий по реализации Программы развития государственного языка и совершенствования языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы (далее – План мероприятий) согласно приложению соответствующих к тематике и содержанию задач, с указанием приоритетных направлений, основанных на развитии государственной языковой политики.

6. Предпосылки, риски и контроль исполнения Программы

Одной из важнейших предпосылок успешной реализации Программы является совершенствование законодательства в сфере государственного языка, а также складывающиеся эффективные механизмы взаимодействия и координации между государственными органами, органами местного самоуправления и гражданским сектором.

Централизованное выделение финансовых средств является одним из основных факторов своевременного и достаточного выделения финансовых средств на успешную реализацию Программы. Это, в свою очередь, может предотвратить финансовые барьеры, риски, препятствующие реализации Программы.

Для недопущения нецелевого использования выделенных средств и отслеживания хода реализации Программы будет разработана система мониторинга, содержащая конкретные измеримые индикаторы, и создана рабочая группа по мониторингу исполнения Плана мероприятий Программы. К процессу мониторинга, при необходимости, будут привлекаться общественные организации и независимые институты. Рабочая группа ежеквартально будет проводить мониторинг исполнения Программы в целях

ошондой эле кыргыз тилин өнүктүрүү максатында коомдук программаларды ишке киргизүү боюнча иштерди жүргүзө турган атайын жумушчу топ түзүлөт.

Программаны ишке ашыруу үчүн талап кылынган каражаттардын келемү 2021-2025-жылдарга 297 100 000 сомду түзөт, анын ичинде 2021-жылга: 63 950 000 сом, 2022-жылга: 87 650 000 сом, 2023-жылга: 80 000 000 сом, 2024-жылга: 31 500 000 сом, 2025-жылга: 34 000 000 сом каралган.

Программаны ишке ашыруу төмөнкү социалдык-экономикалык натыйжаларга алып келет:

- мамлекеттик тилдин бириктируучу ролу жогорулайт;
- мамлекеттик тил республиканын коомдук турмушунун бардык чөйрөлөрүндө толук жана кеңири колдонулат;
- мамлекеттик тилдин коммуникативдик, таанып-билиүчүлүк жана аккумулятивдик функциялары артат.

оценки текущей ситуации, и вносить в установленном порядке предложения по корректировке Плана мероприятий.

На основании итогов мониторинга периодически будут оцениваться эффективность реализации плана мероприятий, определяться преимущества и недостатки в работе исполнителей, приниматься решения по улучшению координации заинтересованных сторон в целях оптимизации ресурсов, необходимых для реализации соответствующих пунктов Плана мероприятий.

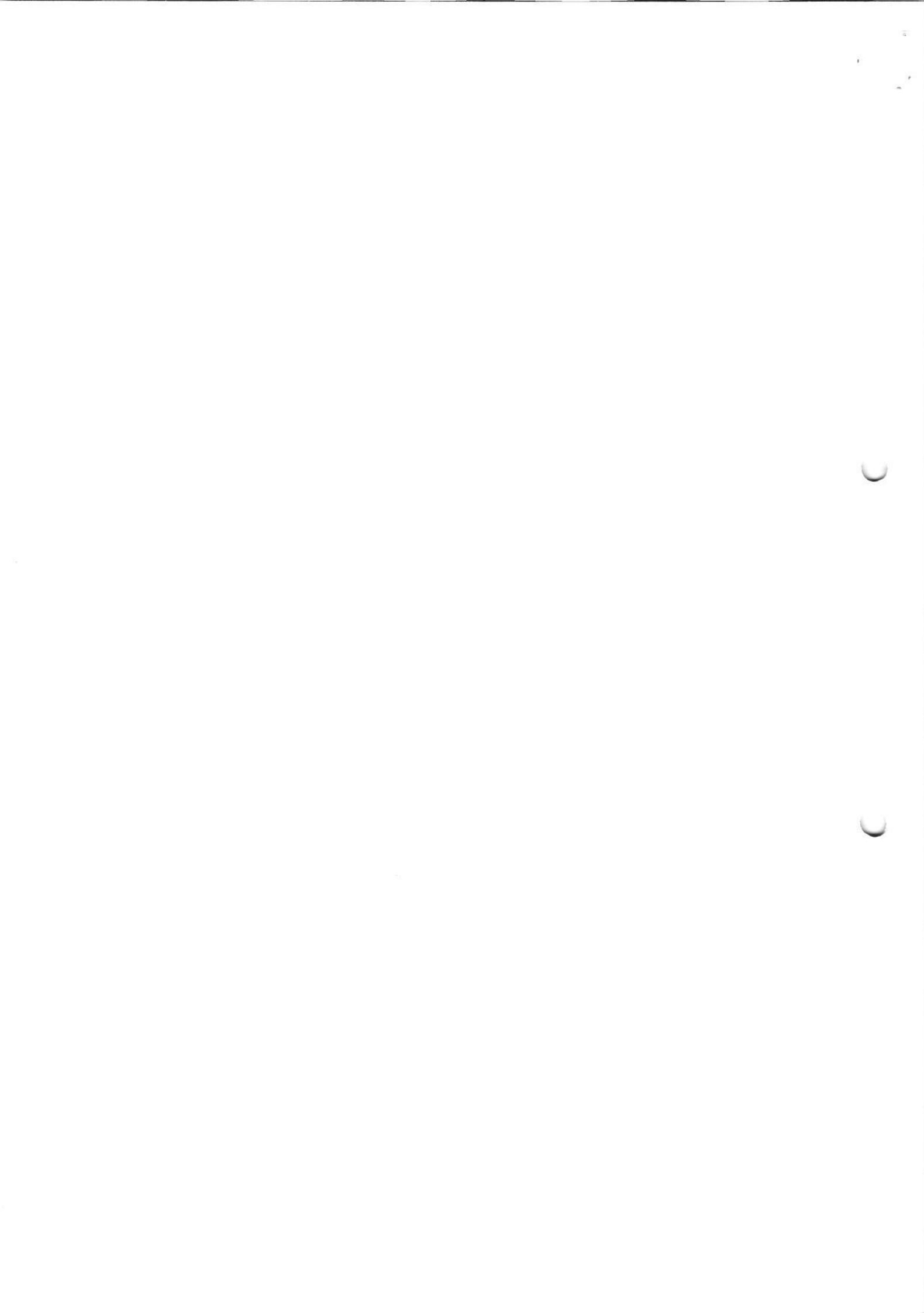
7. Финансовое обеспечение Программы

Программа финансируется за счет республиканского бюджета. Кроме того, в целях^{*} оптимизации финансирования Программы решением Национальной комиссии по государственному языку при Президенте Кыргызской Республики будет создана специальная рабочая группа, которая будет проводить работу по привлечению донорских средств для развития государственного языка, переводу отдельных мероприятий на проектное финансирование, а также внедрению общественных программ в целях развития кыргызского языка.

Объем требуемых средств для реализации Программы на 2021-2025 годы составит 297 100 000 сомов, из них предусмотрены на 2021 год – 63 950 000 сомов, на 2022 год – 87 650 000 сомов, на 2023 год – 80 000 000 сомов, на 2024 год – 31 500 000 сомов, на 2025 год – 34 000 000 сомов.

Реализация Программы приведет к следующим социально-экономическим результатам:

- усиление консолидирующей роли государственного языка;
- полномасштабное функционирование государственный языка во всех сферах общественной жизни республики;
- усиление коммуникативной, познавательной и аккумулирующей функций государственного языка.

Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары
мамлекеттик тилди өнүктүрүү жана
тил саясатын өркүндөтүү программасына
тиркеме

**Кыргыз Республикасында 2021-2025-жылдары мамлекеттик тилди өнүктүрүү
жана тил саясатын өркүндөтүү программасын ишке ашыруу боюнча
иш-чаралардын планы**

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
---	-----------	----------------------	-------------------------	-----------------	--------------------	--------------------

1-глава. Мамлекеттик тилди өнүктүрүүнүн укуктук негизин чындоо

**Милдет: «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыңзамынын жана башка тил
чойросун жөнгө салган ченемдик укуктук актылышын камсыздоо, ченемдик укуктук базаны өркүндөтүү**

1.	Мамлекеттик тил чөйрөсүн жөнгө салган мыңзамдарды талдоо жана аларды «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыңзамынын талаптарына шайкеш келтириүү	Мамлекеттик тил чөйрөсүн жөнгө салган мыңзамдарга талдоо жүргүзүү жана аларды өркүндөтүү боюнча чараларды көрүү	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021	-	Каржылоо талап кылынбайт
2.	Мамлекеттик тилдеги мыңзам жана башка ченемдик укуктук актылардын долбоорлорундагы терминдер менен түшүнүктөрдүн адабий тилдин ченемдерине жана юридикалык терминологияга шайкештигине лингвистикалык экспертиза (корректура, редактордук талдоо) жүргүзүү иштерин уюштуруу	Мамлекеттик тилдеги мыңзам долбоорлорунун текстерин адабий тилдин ченемдерине ылайык келтириүү белгүлүнде лингвистикалык экспертиза жүргүзүү, мыңзам актыларынын долбоорлорунун бирдиктүү таризделишин сактоо жана алардын тили менен стилин	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021-2025	-	Каржылоо талап кылынбайт

Приложение
к Программе развития государственного языка и
совершенствования языковой политики
в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы

**План мероприятий
по реализации Программы развития государственного языка и совершенствования
языковой политики в Кыргызской Республике на 2021-2025 годы**

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
---	--------	----------------------	---------------------------	------------	-------------------	--------------------------

Глава 1. Укрепление правовой основы развития государственного языка

Функции: Обеспечение исполнения Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики» и других нормативных правовых актов, регулирующих сферу языка, совершенствование нормативной правовой базы

1.	Анализ законодательства, регулирующего сферу государственного языка, и приведение его в соответствие с требованиями Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики»	Проведение анализа законодательства, регулирующего сферу государственного языка и принятие мер по его совершенствованию	НКГЯ (по согласованию)	2021	-	Финансирование не требуется
2.	Организация работы по проведению лингвистической экспертизы (корректура, редакторский анализ) на соответствие терминов и понятий законопроектов и других нормативных правовых актов на государственном языке нормам литературного языка и юридической терминологии	Проведение лингвистической экспертизы законопроектов, в части соответствия их текстов нормам литературного языка, разработка мер по соблюдению единства оформления проектов законодательных актов на государственном языке и совершенствованию их языка и стиля	НКГЯ (по согласованию)	2021-2025	-	Финансирование не требуется

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
		өркүндөтүү боюнча чараларды иштеп чыгуу				
3.	«Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарынын аткарылышына мониторинг жүргүзүү	Мониторинг жүргүзүү жана анын жыйынтыгы боюнча отчёт даярдоо	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021-2025	-	Каржылоо талап кылынбайт

2-глава. Кыргыз тилин окутуунун методологиясын жана технологиясын өнүктүрүүдөгү мамлекеттик тил саясаты

Милдет: Кыргыз тилинин эне тили, экинчи тил жана чет тили катары өздөштүрүлүшүн жана окутуушун камсыздоо

4.	Мектепке чейинки билим берүү уюмдарында, жалпы билим берүүчү орто мектептерде, кесиптик башталгыч, орто жана жогорку окуу жайларда кыргыз тилин эне тили жана экинчи тил катары окутууга бөлүнгөн сааттардын көлөмүн жана программаларын талдоо жана оптималдаштыруу, базалык окуу планында алардын көлөмүнүн туруктуу сакталышын камсыз кылуу	Билим берүү мекемелеринде кыргыз тилин окутууга бөлүнгөн окуу сааттарынын туруктуу көлөмү	БИМ	2021	-	БИМ бюджетинин чегинде
5.	Мамлекеттик тилди эне тили, экинчи тил жана чет тили катары окутуунун өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен кыргыз тили жана адабиятын окутуунун концепциясын өркүндөтүү	Билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде окутуунун базалык принциптерин, стратегияларын жана технологияларын аныктоо	БИМ	2021	-	Каржылоо талап кылынбайт
6.	Билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде мамлекеттик тилди эне тили, экинчи тил жана чет тили катары окуткан мугалимдердин квалификациялык талаптарын иштеп чыгуу жана ишке ашырууну камсыздоо	Кыргыз тилин окутуучулардын милдеттүү квалификациялык талаптарын, ошондой эле окутуучуларды даярдоо жана квалификациясын жогорулатууда тиешелүү	БИМ	2021	-	Каржылоо талап кылынбайт

2

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
3.	Мониторинг исполнения требований Закона Кыргызской Республики «О государственном языке Кыргызской Республики»	Проведение мониторинга и подготовка отчета по его результатам	НКГЯ (по согласованию)	2021-2025	-	Финансирование не требуется

Глава 2. Государственная языковая политика в развитии методологии и технологии обучения кыргызскому языку

Функции: Обеспечение освоения и изучения кыргызского языка как родного, второго и иностранного языка

4.	Анализ и оптимизация программ и объема учебных часов, выделенных на изучение кыргызского языка как родного и второго языка в дошкольных организациях, средних общеобразовательных школах, в учреждениях начального, среднего профессионального образования и вузах, обеспечение стабильности объема в базовом учебном плане	Стабильный объем учебных часов, выделенных на изучение кыргызского языка в образовательных учреждениях	МОН	2021	-	В пределах бюджета МОН
5.	Совершенствование концепции изучения кыргызского языка и литературы с учетом особенностей изучения в качестве родного языка, второго и иностранного языка	Определение базовых принципов, стратегий и технологий для всех уровней образования	МОН	2021	-	Финансирование не требуется
6.	Разработка квалификационных требований к преподавателям государственного языка как родного, второго, иностранного языков для всех уровней образования и обеспечение их реализации	Утверждение обязательных квалификационных требований к преподавателям государственного языка и плана внедрения, с учетом необходимых изменений в подготовке и повышении их квалификации	МОН	2021	-	Финансирование не требуется

2

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (миң сом)	Каржылоо булагы
		өзгөртүүлөрдү эске алуу менен ишке киргизүү планын бекитүү				
7.	Энэ тил, экинчи тил жана чет тил катары окутуу өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен кыргыз тилинин предметтик стандарттарын жана программаларын деңгээлдик талаптарга ылайык өркүндөтүп иштеп чыгуу: - мектепке чейинки билим берүү уюмдары; - жалпы орто билим берүү уюмдары; - башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүү уюмдары	Окутуунун жаңыланган стандарттары менен программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү	БИМ	2021	-	Каржылоо талап кылышбайт
8.	Мамлекеттик тилди окутуу үчүн окуу-методикалык комплекстерин (окуу программалары, окуу китечтери, методикалык колдонмолов, маалымдамалар) «Кыргыздест» системасынын деңгээлдик талаптарынын негизиндеги жаны стандарттарга ылайык иштеп чыгуу	Окуу-методикалык комплекстерин (окуу программалары, окуу китечтери, методикалык колдонмолов) бекитүү: мектепке чейинки билим берүү мекемелери үчүн 10-11-класстар үчүн ОМК 7-9-класстар үчүн ОМК 1-4-класстар үчүн ОМК	БИМ	2021 2022 2023	2 000,0 2 000,0 1 000,0	Республикалык бюджет
		БИМ	2022	2 000,0	Республикалык бюджет	
		БИМ	2021 2022 2023	4 000,0 15 000,0 20 000,0	Республикалык бюджет	
9.	Жалпы билим берүү уюмдары үчүн кыргыз тилин энэ тили катары окутуу үчүн сырткы баалоолордун жыйынтыгын эске алуу менен (НООДУ, ИГА, PISA) окуу-методикалык комплекстерди иштеп чыгуу жана жайылтуу	Энэ тил катары кыргыз тили боюнча окуу-методикалык комплексин түзүү жана аprobациялоо: 1-4-класстар үчүн ОУК 5-6-класстар үчүн ОУК 7-9-класстар үчүн ОУК	БИМ, ЖОЖдор, ОКОЖдор	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 4 000,0 4 000,0 2 500,0 2 500,0	Республикалык бюджет

3

59

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
7.	Обновление предметных стандартов и программ обучения кыргызскому языку в соответствии с уровнями требованиями, с учетом особенностей обучения как родного языка, второго и иностранного языка: - организации дошкольного образования; - организации среднего общего образования; - организации начального, среднего и высшего профессионального образования	Разработка и утверждение обновленных стандартов и программ обучения	МОН	2021	-	Финансирование не требуется
8.	Разработка учебно-методических комплексов для обучения государственному языку в соответствии с обновленными стандартами на основе уровнях требований системы «Кыргыздест» (учебные программы, учебники, методические пособия, справочники)	Утверждение учебно-методических комплексов (учебные программы, учебники, методические пособия): для дошкольных учреждений;	МОН	2021 2022 2023	2 000,0 2 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
		УМК для 10-11 классов; УМК для 7-9 классов; УМК для 1-4 классов	МОН	2021 2022 2023	4 000,0 15 000,0 20 000,0	Республиканский бюджет
9.	Разработка и внедрение учебно-методических комплексов для обучения кыргызскому языку как родному языку, с учетом результатов внешнего оценивания (НООДУ, ИГА, PISA) для общеобразовательных организаций	Создание и аprobация учебно-методических комплексов по кыргызскому языку как родному языку: УМК для 1-4 классов; УМК для 5-6 классов; УМК для 7-9 классов	МОН, вузы, спусы	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 4 000,0 4 000,0 2 500,0 2 500,0	Республиканский бюджет

3

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
10.	Бакалавр, магистрлерди жана докторанттарды даирдоо үчүн мамлекеттик тилди эне тил жана экинчи тил катары окутуунун методологиясы боюнча ЖОЖдор аралык типтүү магистрдик-докторлук (бидиктүү) программасын иштеп чыгуу жана жайылтуу	ЖОЖдор аралык типтүү программаны киргизүүнүн негизинде кесиптик жогорку билим берүү системасына мамлекеттик тилди окутуунун ықмаларын стандартташтыруу	БИМ	2021-2025	-	Каржылоо талаап кылынбайт
11.	Билим берүүнүн бардык деңгээлдери үчүн квалификациялык талаптарга ылайык мамлекеттик тилди эне тил жана экинчи тил катары окуткан мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоонун жаңыланган программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү	Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо боюнча жаңыланган программа	БИМ	2021-2022	-	БИМ бюджетинин чегинде
12.	Жаңыланган программанын негизинде мектепке чейинки жана жалпы билим берүү уюмдарынын мамлекеттик тил боюнча мугалимдерди үчүн квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо курстарын үшүштүрүү	Мамлекеттик тилди эне тили, экинчи тил жана чет тили катары окуткан 5000 мугалимдин квалификациясын жогорулатуу	БИМ	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 700,0 700,0 1 000,0 1 000,0	Республикалык бюджет
13.	Жаңыланган программанын негизинде кесиптик башталыгыч, орто жана жогорку окуу жайларынын кыргыз тил мугалимдерди үчүн квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо курстарын үшүштүрүү	Кыргыз тилин эне тили, экинчи тил жана чет тил катары окуткан 500 окутуучунун квалификациясын жогорулатуу	БИМ	2021-2025	-	БИМ бюджетинин чегинде
14.	Эл аралык жогорку окуу жайларында «Кыргыз тили жана адабияты» окуу сабактарынын окутуучуларынын кызматташтуусун үшүштүрүү	Тажрыйба алмашуу боюнча процесстерди жаңыртуу	БИМ	2021-2025	-	Каржылоо талаап кылынбайт

4

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
10.	Разработка и внедрение межвузовской типовой магистерско-докторской (единой) программы по методологии преподавания государственного языка как родного и второго языка для подготовки бакалавров, магистров и докторантов	Стандартизация методов обучения государственному языку в системе высшего профессионального образования на основе внедрения типовой межвузовской программы	МОН	2021-2025	-	Финансирование не требуется
11.	Разработка и утверждение обновленной программы повышения квалификации и переподготовки учителей, преподающих государственный язык как родной и как второй язык, в соответствии с квалификационными требованиями для всех специальностей образования	Обновленная программа повышения квалификации и переподготовки учителей	МОН	2021-2022	-	В пределах бюджета МОН
12.	Организация курсов повышения квалификации и переподготовки для учителей кыргызского языка дошкольных и общеобразовательных организаций на основе обновленной программы	Повышение квалификации 5 000 учителей кыргызского языка как родного, второго и иностранного языка	МОН	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 700,0 700,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
13.	Организация курсов повышения квалификации и переподготовки для преподавателей кыргызского языка начальных, средних и высших профессиональных учебных заведений на основе обновленной программы	Повышение квалификации 500 преподавателей кыргызского языка как родного, второго и иностранного языка	МОН	2021-2025	-	В пределах бюджета МОН
14.	Организация сотрудничества преподавателей учебных дисциплин «Кыргызский язык и литература» в	Возобновление процессов по обмену опытом	МОН	2021-2025	-	Финансирование не требуется

4

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
	<ul style="list-style-type: none"> - дөн соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарды окутуу учүн окуу куралдарын жана методикалык колдонмоловорду иштеп чыгуу; - кыргыз тилинин жаңсоо тилин иштеп чыгуу жана кыргыз тилиндеги адабияттарды (окутуучу жана сөз естүрүүчү кыргыз тили) жаңсоо тилине которуу жана аларды басып чыгаруу; - кыргыз тилиндеги адабияттарды (окутуучу жана сөз естүрүүчү кыргыз тили) көзү азиздер учүн Брайл арибине которуу жана (анын ичинде электрондук продуктуларды) басып чыгаруу; - дистанттык окутуу же телерадиокомпаниянын эфиринен предметтик сабактарды жана программаларды сурдологдун көртмосу менен көрсөтүү 	окуу куралдарын жана методикалык колдонмоловорду (электрондук варианктарды кошо), рельефтик-чекиттик басылмаларды иштеп чыгуу		2024 2025	500,0 500,0	
		Дөн соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген жана билим алуу мекемелерине барууга мүмкүндүгү жок адамдардын билим альшына шарттарды түзүү	ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Респубикалык бюджет

Милдет: Басма продукцияларын чыгаруу

29.	Башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүү мекемелерин окуу стандарттарына ылайык мамлекеттик тилдеги окуу китеpterin түзүү/которуу (электрондук варианктарынын жеткиликтүүлүгүн камсыздоо)	20 аталыш 20 аталыш 20 аталыш 20 аталыш 20 аталыш	БИМ	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Респубикалык бюджет
30.	Музыкалык жогорку, орто билим берүү мекемелерин окуу стандарттарына ылайык мамлекеттик тилдеги окуу китеpterin түзүү/которуу (электрондук варианктарынын жеткиликтүүлүгүн камсыздоо)	10 аталыш 10 аталыш 10 аталыш 10 аталыш 10 аталыш		2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	

8

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	- пособие с учетом отраслевой специфики					
28.	<p>Создание условий для получения среднего образования на кыргызском языке для лиц с ограниченными возможностями здоровья:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разработка учебных пособий и методических пособий для обучения лиц с ограниченными возможностями здоровья; - разработка языка жестов кыргызского языка и перевод кыргызской литературы (обучающий и развивающий кыргызский язык) на языки жестов и их издание; - перевод кыргызской литературы (обучающий и развивающий кыргызский язык) на шрифт Брайля для слепых и издание (в том числе электронных продуктов); - дистанционное обучение или показ предметных занятий и программ в эфире телерадиокомпаний с переводом сурдолога 	<p>Подготовка по специальностям: логопед, дефектолог и сурдолог для преподавателей на кыргызском языке; разработка учебных и методических пособий (включая электронные варианты), рельефно-точечных изданий</p> <p>Создание условий для получения образования лицами с ограниченными возможностями здоровья и не имеющими возможности посещать образовательные учреждения</p>	МОН ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025 2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0 500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканский бюджет Республиканский бюджет
29.	Создание / перевод учебных книг на государственном языке в соответствии с учебными стандартами начальных, средних и высших образовательных учреждений (обеспечение	20 наименований 20 наименований 20 наименований 20 наименований 20 наименований	МОН	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республиканский бюджет

Функция: Издание печатной продукции

8

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
24.	10-11-класстарда кыргыз тилин үйрөнүү боюнча электрондук окуу колдонмосун «Кыргыздест» системасынын дөнгөэлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу	Кыргыз тилин үйрөнүү боюнча электрондук окуу колдонмо	БИМ	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Респубикалык бюджет
25.	«Кыргыздест» системасы боюнча А1, А2, В1 дөнгөэлдерине ылайык кыргыз тилин үйрөнүүчүлөр үчүн кыргыз-орус сөздүгүн иштеп чыгуу	А1, А2, В1 дөнгөэлдерине ылайык кыргыз тилин үйрөнүүчүлөр үчүн кыргыз-орус сөздүгүн иштеп чыгуу	“Кыргыздест”	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Респубикалык бюджет
26.	Кыргыздандагы чет өлкөлүк студенттер, тил үйрөнүүчүлөр үчүн кыргыз тили жана маданияты тууралуу эки тиildеги окуу материалдарын «Кыргыздест» системасынын дөнгөэлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу жана киргизүү: - бирдиктүү окуу стандартын; - бирдиктүү окуу программасын; - функциялык грамматиканы жана ЖОЖдордун профилине жарааша лексикалык минимумдарды; - тармактык спецификаны эске алган окуу куралын.	Тил үйрөнүүчүлөр үчүн окуу материалдарын бекитүү	“Кыргыздест”	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Респубикалык бюджет
27.	Республиканын бардык профилдеги, башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүү мекемелеринде, ЖОЖдордо кыргыз тилин үйрөтүү жана окутуу боюнча «Кесиптик кыргыз тили» системасын «Кыргыздест» системасынын дөнгөэлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу жана киргизүү:	Бардык профилдеги ЖОЖдордо кыргыз тилин үйрөтүү жана окутуу боюнча «Кесиптик кыргыз тили» системасын ишке киргизүү	БИМ	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Респубикалык бюджет
28.	Ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдарга кыргыз тилинде орто билим алуусу үчүн шарттарды түзүү:	Кыргыз тилинде окутуучу логопед, дефектолог жана сурдолор адистерин даярдоо;	БИМ	2021 2022 2023	500,0 500,0 500,0	Респубикалык бюджет

7

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
24.	Разработка электронного учебного пособия по изучению кыргызского языка в 10-11 классах в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргыздест»	Электронное учебное пособие по изучению кыргызского языка	МОН	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
25.	Издание кыргызско-русского словарного минимума для изучающих кыргызский язык в соответствии с уровнями А1, А2, В1 по системе «Кыргыздест»	Разработка кыргызско-русского словаря для изучающих кыргызский язык согласно уровням А1, А2, В1	«Кыргыздест»	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
26.	Разработка двухязычных учебных материалов по кыргызскому языку и культуре для иностранных студентов в Кыргызской Республике в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргыздест»	Утверждение учебных материалов для изучающих государственный язык	«Кыргыздест»	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
27.	Разработка и введение системы «Профессиональный кыргызский язык», для изучения кыргызского языка во всех профильных образовательных учреждениях начального, среднего, высшего профессионального образования в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргыздест»: - единый учебный стандарт; - единая учебная программа; - функциональная грамматика и лексические минимумы в зависимости от профиля вузов;	Внедрение системы «Профессиональный кыргызский язык» для изучения кыргызского языка во всех профильных вузах	МОН	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет

7

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
20.	Көп тилдүү билим берүүнүн негизинде бала бакча, мектептер үчүн окутуучуларды даярдоо программасын киргизүү	Көп тилдүү билим берүү мугалимдерин даярдоонун окуу планын жана программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашируу. 2021-2023-жылдары 4 ЖОЖдо бала бакча жана башталгыч класстин мугалимдери даярдалат. 2021-2023- жылдары 3 ЖОЖдо табигый илимдер боюнча мугалимдер даярдалат.	БИМ	2021-2024	-	Каржылоо талап кылынбайт
Милдет: Окуу жана методикалык колдонмоловдуу электрондук формаларын иштеп чыгуу жана колдонуу						
21.	«Мамлекеттик тилде билим берүүнүн маалыматтык электрондук картасы» электрондук окуу колдонмосун «Кыргызтест» системасынын деңгээлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу (этаптар боюнча)	Окутуучулар үчүн бирдиктүү электрондук маалымат базасын ишке киргизүү	БИМ	2021-2022	-	БИМ бюджетинин чегинде
22.	«Кыргыз тили: башталгыч мектепте кыргыз тилин ўйрөнүүчүлөр үчүн» электрондук колдонмосун «Кыргызтест» системасынын деңгээлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу	Кыргыз тилин ўйрөнүү боюнча электрондук окуу колдонмо	БИМ	2021-2023	-	БИМ бюджетинин чегинде
23.	5-9-класстарда кыргыз тилин ўйрөнүү боюнча электрондук окуу колдонмосун «Кыргызтест» системасынын деңгээлдик талаптарына ылайык иштеп чыгуу	Кыргыз тилин ўйрөнүү боюнча электрондук окуу колдонмо	БИМ	2021-2023	-	БИМ бюджетинин чегинде

6

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	«История Кыргызстана» и «География Кыргызстана»	заведений, разработка инструментов оценки				
20.	Внедрение программы подготовки преподавателей для детских садов, школ на основе многоязычного образования	Разработка и реализация учебного плана и программы подготовки учителей многоязычного образования. В 2021-2023 годах в 4 вузах будут готовить учителей детского сада и начальных классов. В 2021-2023 годах в 3 вузах будут готовить учителей по естественным наукам	МОН	2021-2024	-	Финансирование не требуется
Функции: Разработка и применение электронных форм учебных и методических пособий						
21.	Разработка электронного учебного пособия «Информационная электронная карта образования на государственном языке» в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргызтест» (по этапам)	Внедрение единой электронной базы данных для преподавателей	МОН	2021-2022	-	В пределах бюджета МОН
22.	Разработка электронного приложения «Кыргызский язык: для изучающих кыргызский язык в начальной школе» в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргызтест»	Электронное учебное пособие по изучению кыргызского языка	МОН	2021-2023	-	В пределах бюджета МОН
23.	Разработка электронного учебного пособия по изучению кыргызского языка в 5-9 классах в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргызтест»	Электронное учебное пособие по изучению кыргызского языка	МОН	2021-2023	-	В пределах бюджета МОН

6

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнот (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
15.	Мамлекеттик тилди окутуудагы жаңы ыкмаларды талдоо жана ишти пландоо боюнча райондук, шаардык билим берүү үүмдарьынын методисттерин окутуу	Кыргыз тили мугалимдерине натыйжалуу методикалык колдоо көрсөтүү	БИМ	2022-2024	-	БИМ бюджетинин чегинде
16.	Кыргыз, орус жана чет тилдерин окуткан окутуучулардын квалификациясын жогорлатуу боюнча Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин алдындагы Инновациялык технологиялар борборунун ишин оптималдаштыруу	Жаныланган стандарттар жана программаларга ылайык кыргыз тилин эне тил катары окуткан мугалимдер менен системалуу иш алып баруу учун Инновациялык технологиялар борборунун алдында мамлекеттик тил секторун түзүү	БИМ	2021-2025	-	БИМ бюджетинин чегинде
17.	9 жана 11-класстар учүн мамлекеттик тил боюнча сынектарын өткөрүү боюнча талаптарды жана өткөрүү форматын өзгөртүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу жана ишке ашыруу	Тиешелүү ченемдик укуктук актыларга, ошондой эле сынектарды, конкурстарды өткөрүүнү жөнгө салган форматка (адистешүү, кодификатор) өзгөртүүлөрдү киргизүү	БИМ	2021-2022	-	Каржылоо талап кылышбайт
18.	“Кыргыз тили жана адабияты” предметин жалпы республиканык тесттин (ЖРТ) негизги бөлүгүнө киргизүү	Ченемдик укуктук акт иштеп чыгуу	БИМ	2023	-	Каржылоо талап кылышбайт
19.	Кесиптик орто жана жогорку окуу жайларынын бутүрүүчүлөрүн “Кыргыз тили жана адабияты”, “Кыргызстан тарыхы” жана “Кыргызстан географиясы” сабактары боюнча аттестациялоонун комплекстүү программаларын иштеп чыгуу	Окуу жайлардын бутүрүүчүлөрүнүн мамлекеттик тилди колдонуу мүмкүнчүлүктөрүн көнөйтүү, баалоо каражаттарын иштеп чыгуу	БИМ	2021-2022	-	Каржылоо талап кылышбайт

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	международных высших учебных заведениях					
15.	Анализ новых методов в обучении государственному языку и обучение методистов районных, городских образовательных организаций по планированию деятельности	Оказание эффективной методической поддержки учителям кыргызского языка	МОН	2022-2024	-	В пределах бюджета МОН
16.	Оптимизация деятельности Центра инновационных технологий при Министерстве образования и науки Кыргызской Республики по повышению квалификации преподавателей кыргызского, русского и иностранных языков	Создание сектора государственного языка при Центре инновационных технологий для системной работы с преподавателями кыргызского языка как родного в соответствии с обновленными стандартами и программами	МОН	2021-2025	-	В пределах бюджета МОН
17.	Разработка и реализация рекомендаций по изменению формата проведения и требований по проведению экзаменов по государственному языку для 9 и 11 классов общеобразовательных организаций	Внесение изменений в соответствующие нормативные правовые акты, а также в формат, регулирующий проведение экзаменов, конкурсов (спецификация, кодификатор)	МОН	2021-2022	-	Финансирование не требуется
18.	Введение предмета «Кыргызский язык и литература» в основную часть общереспубликанского тестирования (OPT)	Разработка нормативного правового акта	МОН	2023	-	Финансирование не требуется
19.	Разработка комплексной программы по аттестации выпускников средних и высших профессиональных учебных заведений по дисциплинам «Кыргызский язык и литература»,	Расширение возможности использования государственного языка выпускниками учебных	МОН	2021-2022	-	Финансирование не требуется

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
35.	Табигый-техникалык, гуманитардык, медициналык жана социалдык бағыттар боюнча мамлекеттик тилде илимий изилдөөлөрдү жүргүзүүгө, диссертацияларды жактоого колдоо көрсөтүү жана көмөктөшүү	Мамлекеттик тилдеги илимий изилдөөлөрдүн сапатын жана санын жогорулатуунун механизмдерин ишке киргизүү	ЖАК	2021-2025	-	Каржылоо талап кылышбайт
36.	Өспүрүмдер учун кыргыз тилиндеги «Илим жана техника» журналын чыгаруу, эфирден көрсөтүү жана социалдык түйүндөргө жүктөө учун видеоматериалдарды тартуу	Жаш миундардын илим менен техникага болгон кызыгуусун арттыруу	ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республикалык бюджет
Милдет: Мамлекеттик тилдеги кесиптик билим берүү системасын түзүү						
37.	ЖОЖдордун бардык адистиктери жана бағыттары боюнча кыргыз тилин түрүктүү окутуу системасын түзүү	«Мектеп-колледж-ЖОЖ» билим берүү вертикальнда кыргыз тилдүү звено түзүү	БИМ	2021-2023	-	Каржылоо талап кылышбайт
38.	Билим берүү мекемелеринде кыргыз тилинде окутуу боюнча толук камсыздалган окуу-методикалык базаны түзүү	Билим берүү мекемесинин профилине жараша «Кесиптик кыргыз тили» системасы боюнча окуу китечтерди, окуу-методикалык колдонмоловорду иштеп чыгуу жана басып чыгаруу	БИМ	2021-2023	-	Каржылоо талап кылышбайт
39.	Ар бир адистик боюнча онлайн-база түзүү	Адистиктер боюнча онлайн-база иштеп чыгуу	БИМ	2021-2023	-	Каржылоо талап кылышбайт
Милдет: Кыргыз тилинин илимий негизин онуктүрүү						
40.	Кыргыз адабий тилинин калыптанышы жана өнүгүшү боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү	Жамааттык жана автордук монографияларды, илимий макалаларды басып чыгаруу	УИА	2021-2025	-	УИА бюджетинин чегинде

10

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
34.	Разработка научной базы данных Высшей аттестационной комиссии Кыргызской Республики	Внедрение электронной научной базы данных	ВАК	2021-2025	-	В пределах бюджета ВАК
35.	Оказание поддержки и содействия в проведении научных исследований по естественно-техническим, гуманитарным, медицинским и социальным дисциплинам и защите диссертаций	Внедрение механизмов роста качества и количества научных исследований на государственном языке	ВАК	2021-2025	-	Финансирование не требуется
36.	Издание журнала для подростков «Наука и техника» на кыргызском языке и снятие видеоматериалов для показа в эфире и социальных сетях	Возрастание интереса молодого поколения к науке и технике	ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканский бюджет
Функции: Формирование системы профессионального образования на государственном языке						
37.	Формирование стабильной системы обучения на кыргызском языке по всем специальностям и направлениям вузов	Создание кыргызскоязычного звена в вертикали образования «школа-колледж-вуз»	МОН	2021-2023	-	Финансирование не требуется
38.	Создание полноценной учебно-методической базы по обучению на кыргызском языке в образовательных учреждениях	Разработка и издание учебников, учебно-методических пособий по системе «Профессиональный кыргызский язык» в зависимости от профиля образовательного учреждения	МОН	2021-2023	-	Финансирование не требуется
39.	Создание онлайн-базы по каждой специальности	Разработка онлайн-базы по специальностям	МОН	2021-2023	-	Финансирование не требуется

10

№	Милдеттер	Күтүлүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
---	-----------	---------------------	----------------------	--------------	-----------------	-----------------

3-глава. Илим чөйрөсүндөгү мамлекеттик тил саясаты

Милдет: Кыргыз тилинин илмий-академиялык потенциалын түзүү

31.	Кыргыз тилинин бардык тармакта толук пайдаланылышын камсыздоого жөндөмдүү болгон илмий-академиялык мүмкүндүктөрдү түзүү	Кыргыз тилинин илмий стилин түзүү иштери үчүн лингвисттер менен биргеликте башка тармактардын адистеринен чыгармачыл бирикмелерди түзүү	ЖОЖдор	2021-2022	-	ЖОЖдордун бюджетинин чегинде
32.	Табигый-илмий, техникалык жана башка гуманитардык эмес жана гуманитардык илимдер боюнча кыргыз тилиндеги изилдөөлөрдү жүргүзүү	Кыргыз тилиндеги монографияларды, макалаларды, авторефераттарды жана башка илмий продукцияларды басып чыгаруу. Мамлекеттик тилдеги илмий изилдөөлөрдүн онлайн-базасын түзүү	ЖАК	2021-2022	-	ЖАК бюджетинин чегинде
33.	Табигый-илмий, техникалык, гуманитардык, медициналык багыттар боюнча изилдөөлөрдү орус тилинен жана башка чет тилдерден кыргыз тилине которуу	Кыргыз тилине которулган чет тилдеги изилдөөлөрдүн жеткиликтүүлүгү	ЖАК	2021-2022	-	ЖАК бюджетинин чегинде
34.	Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын илмий маалыматтар базасын иштеп чыгуу	Электрондук илмий маалымат базасын ишке киргизүү	ЖАК	2021-2025	-	ЖАК бюджетинин чегинде

9

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	доступности электронных вариантов)					
30.	Создание / перевод учебных книг на государственном языке в соответствии с учебными стандартами средних, высших музыкальных образовательных учреждений (обеспечение доступности электронных вариантов)	10 наименований	МКИТ	2021	1 000,0	Республиканский бюджет
		10 наименований		2022	1 000,0	
		10 наименований		2023	1 000,0	
		10 наименований		2024	1 000,0	
		10 наименований		2025	1 000,0	

Глава 3. Государственная языковая политика в сфере науки

Функции: Формирование научно-академического потенциала кыргызского языка

31.	Создание научно-академических возможностей, способных обеспечить полноценное использование кыргызского языка во всех отраслях	Создание творческих союзов специалистов из неязыковых отраслей совместно с лингвистами для работы над формированием научного стиля кыргызского языка	Вузы	2021-2022	-	В пределах бюджета вузов
32.	Проведение научных исследований на кыргызском языке по естественно-научным, техническим и другим негуманитарным и гуманитарным наукам	Издание публикаций, монографий, статей, авторефераторов и другой научной продукции на кыргызском языке. Создание онлайн-базы научных исследований на государственном языке	ВАК	2021-2022	-	В пределах бюджета ВАК
33.	Перевод с русского и других иностранных языков на кыргызский язык исследований по естественно-научным, техническим, гуманитарным, медицинским направлениям	Доступность иностранных исследований, переведенных на кыргызский язык	ВАК	2021-2022	-	В пределах бюджета ВАК

9

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
47.	Терминологиянын теориясы жана практикасындагы жаңы тенденциялар боюнча эл аралык илимий конференцияларды уюштуруу жана откөрүү	Терминология маселелери боюнча эл аралык конференцияларды откөрүү жана макалалар жыйнагын басып чыгаруу	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	200,0 200,0 200,0 200,0 200,0	Республикалык бюджет
48.	Тармактык терминдерди бирдейлештируү (унификациялоо)	Үзгүлтүксүз терминологиялык бюллетень түзүү	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республикалык бюджет
49.	Тармактык терминологияны өнүктүрүү	Тармактык сөздүктөрдү иштеп чыгуу	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республикалык бюджет
50.	Кыргыз топонимикасын бирдейлештируү жана системалаштыруу (Кыргызстандагы географиялык атальштар боюнча расмий электрондук каталогду иштеп чыгуу)	Географиялык атальштардын бирдиктүү «Топоним» электрондук маалымат базасын түзүү	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022	100,0 100,0	Республикалык бюджет

Милдет: Басма продукцияларды чыгаруу

51	Сөздүктөрдү түзүү жана басып чыгаруу:					
	- Кыргыз тилинин жыштык сөздүгү;	1 атальш	УИА	2022	1 000,0	Республикалык бюджет
	- Кыргыз тилинин түшүндүрмө сөздүгү;	1 атальш	УИА	2021	1 000,0	Республикалык бюджет
	- Кыргыз тилинин этимологиялык сөздүгү;	1 атальш	УИА	2024	1 000,0	Республикалык бюджет
	- Кыргыз тилинин диалектологиялык сөздүгү;	1 атальш	УИА	2025	1 000,0	Республикалык бюджет

12

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
45.	Создание единой национальной базы кыргызской терминологии, создание онлайн-базы	Создание и запуск веб-портала и мобильных приложений	Терминком	2021 2022	1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
46.	Разработка, утверждение концепции терминологической деятельности	Формирование концепции терминологической деятельности	Терминком, НАН	2021-2022	-	Финансирование не требуется
47.	Организация и проведение международных научных конференций по новым тенденциям в теории и практике терминологии	Проведение международной конференции по вопросам терминологии и издание сборников статей	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	200,0 200,0 200,0 200,0 200,0	Республиканский бюджет
48.	Унификация отраслевых терминов	Создание регулярного терминологического бюллетеня	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
49.	Развитие отраслевой терминологии	Разработка отраслевых словарей	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканский бюджет
50.	Унификация и систематизация кыргызской топонимики (разработка официального электронного каталога географических названий в Кыргызстане)	Создание единой электронной базы данных географических названий «Топоним»	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022	100,0 100,0	Республиканский бюджет
Функции: Издание печатной продукции						
51.	Создание и издание словарей:					
	- Частотный словарь кыргызского языка;	1 наименование	НАН	2022	1 000,0	Республиканский бюджет
	- Толковый словарь кыргызского языка;	1 наименование	НАН	2021	1 000,0	Республиканский бюджет

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин.сом)	Каржылоо булагы
41.	Кыргыз тилин изилдөөнүн заманбап актуалдуу теориялык бағыттары боюнча илимий долбоорлорду ишке ашыру жана жыйынтыктарын жарыялоо	Кыргыз тилинин ички тилдик өзгөчөлүгүнүн көз карашында илимий изилдөө объектиси катары монографияларды жана академиялык изилдөөлөрдү басып чыгаруу	ЖАК	2021-2025	-	ЖАК бюджетинин чегинде
42.	Чет өлкөдө жашаган этностук кыргыздардын (Россия, Кытай, Түркия, Афганистан, Тажикстан, Өзбекстан ж.б.) тилдик өзгөчөлүктөрү боюнча илимий изилдөө долбоорлорун уюштуруу	Жамааттык жана жеке илимий монографияларды басып чыгаруу	ЖОЖдор, (тил институттары)	2021-2025	-	ЖОЖдордун бюджетинин чегинде
43.	Кыргыз тилинин, кыргыз адабий тилинин өнүгүү, калыптануу тарыхы боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү (байыркы орто кылымдардагы ортол жазма эстеликтерин, айрыкча кыпчак жазма эстеликтерин тилин изилдөө)	Жамааттык жана жеке илимий монографиялардын же илимий макалалардын жыйнагын басып чыгаруу	ЖОЖдор, (тил институттары)	2021-2025	-	ЖОЖдордун бюджетинин чегинде
Милдет: Кыргыз терминологиясынын жана ономастикасынын онүгүүсүн камсыздоо						
44.	Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн алдынчагы Терминологиялык комиссиянын ишин өркүндөтүү, тармактык секторлорду түзүү	Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн алдынчагы Терминологиялык комиссиянын ишин системалаشتыруу	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	200,0 200,0 200,0 200,0 200,0	Республикалык бюджет
45.	Кыргыз тилинин терминологиясынын бирдиктүү улуттук базасын түзүү, онлайн-база түзүү	Веб-портал жана мобилдик тиркемелерди түзүү жана ишке киргизүү	Терминком	2021 2022	1 000,0 1 000,0	Республикалык бюджет
46.	Терминология ишинин концепциясын иштеп чыгуу, бекитүү	Терминология ишинин концепциясын түзүү	Терминком, УИА	2021-2022	-	Каржылоо талап кылышбайт

11

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
Функции: Развитие научной основы кыргызского языка						
40.	Проведение научных исследований по формированию и развитию кыргызского литературного языка	Публикация коллективных и авторских монографий, научных статей	НАН	2021-2025	-	В пределах бюджета НАН
41.	Реализация научных проектов по современным актуальным теоретическим направлениям исследования кыргызского языка и публикация результатов	Публикация монографий и академических исследований кыргызского языка как объекта научного изучения с точки зрения его внутренних языковых особенностей	ВАК	2021-2025	-	В пределах бюджета ВАК
42.	Организация научно-исследовательских проектов по языковым особенностям этнических кыргызов, проживающих за рубежом (Россия, Китай, Турция, Афганистан, Таджикистан, Узбекистан и др.)	Публикация коллективных и индивидуальных научных монографий	Вузы, (институты языков)	2021-2025	-	В пределах бюджета Вузов
43.	Проведение научных исследований по истории развития, становления кыргызского языка, кыргызского литературного языка (изучение общих письменных памятников древнего средневековья, в особенностях языка кыпчакских письменных памятников)	Публикация сборников коллективных и индивидуальных научных монографий или научных статей	Вузы, (институты языков)	2021-2025	-	В пределах бюджета Вузов
Функции: Обеспечение развития кыргызской терминологии и ономастики						
44.	Совершенствование деятельности Терминологической комиссии при Правительстве Кыргызской Республики, создание отраслевых секторов	Систематизация деятельности Терминологической комиссии при Правительстве Кыргызской Республики	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	200,0 200,0 200,0 200,0 200,0	Республиканский бюджет

11

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы

4-глава. Мамлекеттик тил саясатын ишке ашырууга коомдун бардык чөйрөсүнүн катышуусун камсыздоо

Милдет: Мамлекеттик жана муниципалдык органдарда, калкка кызмат көрсөтүүчү мекемелерде мамлекеттик тилди активдуү колдонуу боюнча системаны уюштуруу

53.	Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарынын реестринде көрсөтүлгөн кызмат орундарын ээлеген адамдардын мамлекеттик тилди билүү деңгээлдерин «Кыргызтест» системасынын деңгээлдик талаптарына ылайык аныктоо (этаптар боюнча) боюнча укуктук базаны түзүү	Ченемдик укуктук акт	Кыргызтест	2021	-	Каржылоо талап кылышындайт
54.	Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарынын реестрине ылайык кызмат орундарын ээлеген адамдардын мамлекеттик тилди билүү деңгээлдерин аныктоо: - саясий мамлекеттик кызмат орду; - атайын мамлекеттик кызмат орду; - саясий муниципалдык кызмат орду; - административдик мамлекеттик кызмат орундары; - административдик муниципалдык кызмат орундары; - дипломатиялык кызмат орду; - Куралдуу Күчтөр; - укук коргоо органдары	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын өздөрүнүн кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон көлөмдө мамлекеттик тилди билүү деңгээлин жогорулатуу	Кыргызтест	2021-2025	-	«Кыргызтест» бюджетинин чегинде

14

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
---	--------	----------------------	---------------------------	------------	-------------------	--------------------------

Глава 4. Обеспечение участия всех слоев общества в реализации государственной языковой политики

Функции: Организация системы по активному использованию государственного языка в государственных и муниципальных органах и учреждениях, оказывающих услуги населению

53.	Создание правовой базы по определению (по этапам) уровней владения государственным языком лиц, занимающими должности, указанные в реестре государственных и муниципальных должностей Кыргызской Республики в соответствии с уровнями требованиями системы «Кыргызтест»	Нормативный правовой акт	Кыргызтест	2021	-	Финансирование не требуется
54.	Определение уровня владения государственным языкам лицами, занимающими должности согласно реестру государственных и муниципальных должностей Кыргызской Республики: - политическая государственная должность; - специальная государственная должность; - политическая муниципальная должность; - административные государственные должности; - административные муниципальные должности; - дипломатическая должность; - Вооруженные Силы;	Повышение уровня знания государственного языка лиц, занимающих государственные и муниципальные должности в объеме, необходимом для исполнения своих должностных обязанностей	Кыргызтест	2021-2025	-	В пределах бюджета «Кыргызтест»

14

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
	- Кыргыз тилинин орфографиялык сөздүгү. К. Карасаев;	1 атальш	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021	1 000,0	Респубикалык бюджет
	- Кыргызча-орусча сөздүк; Орусча-кыргызча сөздүк. К.К.Юдахин;	2 атальш	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021	2 000,0	Респубикалык бюджет
	- Орусча-кыргызча сөздүк. 4 томдук;	1 атальш	УИА	2021	2 000,0	Респубикалык бюджет
	- Орфоэпиялык сөздүк. 3 томдук	1 атальш	УИА	2023	1 500,0	Респубикалык бюджет
	- Байыркы түрк сөздүгү. 3 томдук	1 атальш	УИА	2025	1 500,0	Респубикалык бюджет
	- Байыркы кыргыз тилинин сөздүгү	1 атальш	МТУК (макулдашуу боюнча)	2025	500,0	Респубикалык бюджет
	- Вспомогательные глаголы в киргизском языке, Б.М. Юнусалиев	1 атальш	МТУК (макулдашуу боюнча)	2022	300,0	Респубикалык бюджет
	- Кыргыз адабий тилинин тарыхы, Б.М.Юнусалиев	1 атальш	МТУК (макулдашуу боюнча)	2022	300,0	Респубикалык бюджет
	Балдар адабиятынын антологиясы	1 атальш	УИА	2023	500,0	Респубикалык бюджет
	“Семетей” эпосу, семетейчи Сейдене Молдоекееванын варианты	1 атальш	УИА	2025	500,0	Респубикалык бюджет
52.	Тармактык терминологиялык сөздүктөрдү иштеп чыгуу жана басып чыгаруу (экономикалык, финансовых, медициналык, юридикалык, техникалык, транспорттук, аскердик, айыл чарба, өнөр жай, курулуш ж.б.)	Ар бир тармак боюнча сөздүктөрдү иштеп чыгуу жана басып чыгаруу	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Респубикалык бюджет

13

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	- Этимологический словарь кыргызского языка;	1 наименование	НАН	2024	1 000,0	Республиканский бюджет
	- Диалектологический словарь кыргызского языка;	1 наименование	НАН	2025	1 000,0	Республиканский бюджет
	- Орфографический словарь кыргызского языка. К. Карасаев;	1 наименование	НКГЯ (по согласованию)	2021	1 000,0	Республиканский бюджет
	- Кыргызско-русский словарь; Русско-киргызский словарь. К.К.Юдахин;	2 наименования	НКГЯ (по согласованию)	2021	2 000,0	Республиканский бюджет
	- Русско-киргызский словарь. Том 4;	1 наименование	НАН	2021	2 000,0	Республиканский бюджет
	- Орфопический словарь. Том 3.	1 наименование	НАН	2023	1 500,0	Республиканский бюджет
	- Древнетюркский словарь. Том 3.	1 наименование	НАН	2025	1 500,0	Республиканский бюджет
	- Словарь древнекыргызского языка	1 наименование	НКГЯ (по согласованию)	2025	500,0	Республиканский бюджет
	- Вспомогательные глаголы в киргизском языке. Б.М. Юнусалиев	1 наименование	НКГЯ (по согласованию)	2022	300,0	Республиканский бюджет
	- Кыргыз адабий тилинин тарыхы (История кыргызского литературного языка). Б.М. Юнусалиев	1 наименование	НКГЯ (по согласованию)	2022	300,0	Республиканский бюджет
	Антология детской литературы	1 наименование	НАН	2023	500,0	Республиканский бюджет
	Эпос Семетей, вариант Сейдене Молдоекеевой	1 наименование	НАН	2025	500,0	Республиканский бюджет
52.	Разработка и издание отраслевых терминологических словарей (экономических, финансовых, медицинских, юридических, технических, транспортных, военных, сельскохозяйственных, промышленных, строительных и др.)	Разработка и издание словарей по отраслям	Терминком	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республиканский бюджет

13

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнот (жыл)	Каржы (мин.сом)	Каржылоо буалы
60.	Бардык мамлекеттик, муниципалдык жана атайын органдардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын кызматкерлерин, жумушчуларын окутуу үчүн «Кыргыздест» системасынын талаптарына ылайык атайын программаларды иштеп чыгуу	Мамлекеттik тилди окутуунун атайын программасын бекитүү	Кыргыздест	2021 2022	500,0 500,0	Республиканский бюджет
61.	Бардык ведомстволук мамлекеттик, муниципалдык жана атайын органдардын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын кызматкерлерин, жумушчуларын «Кыргыздест» системасынын талаптарына ылайык окутуу	«Кыргыздест» системасынын талаптарына ылайык мамлекеттik тилди милдеттүү окутуу курстарын уюштуруу	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
62.	Мамлекеттik, муниципалдык жана атайын органдардын, ведомстволук мекемелердин, ишканалардын жана уюмдардын мамлекеттik тил адистеринин (эксперт-лингвисттеринин) квалификациясын жогорулатуу	Квалификацияны жогорулатуу боюнча курсарды, семинарларды уюштуруу	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
63.	Мамлекеттik жарапандык жана муниципалдык кызматчыларды «Кыргыздест» системасынын талаптарына ылайык «Иштиктүү кыргыз тили» курсуна окутуу	Мамлекеттik жарапандык жана муниципалдык кызматчылар «Кыргыздест» системасынын талаптарына ылайык иштиктүү кыргыз тилине окутулат	МКК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет

16

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
	языковым уровням A1, A2, B1, B2, C1					
60.	Разработка специальных программ для обучения сотрудников, работников всех государственных, муниципальных и специальных органов, предприятий, учреждений и организаций в соответствии с уровневыми требованиями системы «Кыргыздест»	Утверждение специальной программы обучения государственному языку	Кыргыздест	2021 2022	500,0 500,0	Республиканский бюджет
61.	Обучение сотрудников, работников всех подведомственных государственных, муниципальных и специальных органов, предприятий, учреждений и организаций в соответствии с требованиями системы «Кыргыздест»	Организация обязательных курсов обучения государственному языку в соответствии с требованиями системы «Кыргыздест»	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
62.	Повышение квалификации специалистов государственного языка (эксперт-лингвисты) государственных, муниципальных и специальных органов, подведомственных учреждений, предприятий и организаций	Организация курсов, семинаров по повышению квалификации	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
63.	Обучение государственных гражданских и муниципальных служащих в курсе «Деловой кыргызский язык» в соответствии с требованиями системы «Кыргыздест»	Государственные гражданские и муниципальные служащие будут обучены деловому кыргызскому языку в соответствии с требованиями системы «Кыргыздест»	ГКС (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет

16

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин. сом)	Каржыноо булагы
55.	Бардык мамлекеттик, муниципалдык жана атайын органдардын кызматчыларынын, ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын кызматкерлеринин мамлекеттик тилди билүү деңгээлин аныктоо	Ченемдик укуктук акт	Кыргыздест	2021-2025	-	«Кыргыздест» бюджетинин чегинде
56.	Мамлекеттик тилди билүү деңгээлине ылайык үстөк акы кошуу: -В2 деңгээлине - 5%; -С1 деңгээлине - 10%.	Ченемдик укуктук акт	Финмин	2021	-	Каржылоо талап кылыштайт
57.	Мамлекеттик жана муниципалдык органдардын жана алардын ведомстволук мекемелеринин багыттар боюнча (юридикалык, медициналык, экономикалык, аскердик, дипломатиялык, саясий, техникалык ж.б.) мамлекеттик тилде иш жүргүзүүсүндө пайдалану учун электрондук мультимедиаляр нускаманы иштеп чыгуу	Электрондук мультимедиаляр нускама	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022	200.0 200.0	Республиканлык бюджет
58.	A1, A2, B1, B2, C1 тил билүү деңгээлдери боюнча мамлекеттик жарапандык жана муниципалдык кызматчылар үчүн иш кагаздарын жүргүзүү боюнча жыштык сездүгүн түзүү	Жыштык сездүк	Кыргыздест	2021 2022	1 000.0 1 000.0	Республиканлык бюджет
59.	A1, A2, B1, B2, C1 тил билүү деңгээлдери боюнча мамлекеттик жарапандык жана муниципалдык кызматчылар үчүн иш кагаздарын жүргүзүү боюнча типтүү нускама-сөздүктөрдү түзүү	Типтүү нускама-сөздүктөр	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022	100.0 100.0	Республиканлык бюджет

15

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
55.	- правоохранительные органы Определение уровня владения государственным языком служащих всех государственных, муниципальных и специальных органов, сотрудников предприятий, учреждений и организаций	Нормативный правовой акт	Кыргыздест	2021-2025	-	В пределах бюджета «Кыргыздест»
56.	Установить надбавку в соответствии с уровнем владения государственным языком: - к уровню В2 - 5%; - к уровню С1 - 10%.	Нормативный правовой акт	Минфин	2021	-	Финансирование не требуется
57.	Разработка электронной мультимедийной инструкции для использования государственными и муниципальными органами и их подведомственными учреждениями при работе по направлениям на государственном языке (юридические, медицинские, экономические, военные, дипломатические, политические, технические и др.)	Электронная мультимедийная инструкция	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022	200.0 200.0	Республиканский бюджет
58.	Составление частотного словаря по делопроизводству для государственных гражданских и муниципальных служащих по языковым уровням А1, А2, В1, В2, С1	Частотный словарь	Кыргыздест	2021 2022	1 000.0 1 000.0	Республиканский бюджет
59.	Создание типовых инструкций - словарей по делопроизводству для государственных гражданских и муниципальных служащих по	Типовые инструкции - словари	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022	100.0 100.0	Республиканский бюджет

№	Милдеттер	Күтүлүгүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин.сом)	Каржылоо булагы
Милдет: Социалдык-маданий чойрөлордо мамлекеттик тилди илгерилеттүү жана пропагандалоо						
64.	Мамлекеттик тил саясатынын негизги принциптери тууралуу ЖМКлардагы макалаларды, түшүндүрмөлөрдү, комментарийлерди, маектерди, коомчулуктун көнери чөйрөсүнүн катышуусундагы талкууларды, семинарларды, иш-чараларды уюштуруу	Жалпыга маалымдоо каражаттары аркылуу мамлекеттик тил саясатын пропагандалоо	ММТМ, МТУК (макулдашуу боюнча)	2021-2025	-	ММТМ, МТУК бюджетинин чегинде
65.	Мамлекеттик тилди пропагандалоо жана өнүктүрүү максатындағы маалыммattyк, билим берүүчүлүк иш-чараларын уюштуруу	Жыл сайын эл аралык эне тил жана мамлекеттик тил күнүнө арналган иш-чараларды, чыгармачылык кечелерди ж.б. еткерүү	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021-2025	-	МТУК бюджетинин чегинде
66.	Интернет тармагында мамлекеттик тилдеги таанып билүүчүлүк-өнүктүрүүчү видео роликтерди жайылтуу (курактык категориялар боюнча)	Мамлекеттик тилди колдонуучулардын аудиториясын көнөйтүү	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканлык бюджет
67.	Дүйнөлүк классикалык адабиятты мамлекеттик тилге которуу жана аларды басып чыгаруу	Дүйнөлүк классикалык адабий чыгармаларды которуу жана басып чыгаруу	ММТМ	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканлык бюджет
68.	Кыргыз тилиндеги театралдашкан спектаклдерди, драмалык чыгармаларды мезгилдүү көрсөтүү	Кыргыз тилиндеги спектаклдерди, театралдашкан чыгармаларды узгултуккүз көрсөтүү	ММТМ	2022 2023	16 400,0 16 400,0	Республиканлык бюджет
69.	Кыргыз кинематография өндүрүшүн колдоо (мамлекеттик тилди пропагандалоо жана өнүктүрүү максатында)	Кинематография каражаттары менен мамлекеттик тилди пропагандалоо	ММТМ	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республиканлык бюджет

17

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
Функции: Продвижение и пропаганда государственного языка в социокультурных сферах						
64.	Организация публикаций, разъяснений, комментариев, интервью в СМИ, дискуссий, семинаров, компаний об основных принципах государственной языковой политики, с привлечением широкого круга общественности	Пропаганда государственной языковой политики через средства массовой информации	МКИТ, НКГЯ (по согласованию)	2021-2025	-	В пределах бюджета МКИТ, НКГЯ
65.	Организация информационных, образовательных мероприятий в целях пропаганды и развития государственного языка	Проведение ежегодных мероприятий, творческих вечеров и т.д., посвященных международному дню родного языка и дню государственного языка	НКГЯ (по согласованию)	2021-2025	-	В пределах бюджета НКГЯ
66.	Распространение в сети Интернет познавательно-развивающих видеороликов на государственном языке (по возрастным категориям)	Расширение аудитории пользователей государственного языка	НКГЯ (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканский бюджет
67.	Перевод мировой классической литературы на государственный язык и их издание	Перевод и издание произведений мировой классической литературы	МКИТ	2021 2022 2023 2024 2025	500,0 500,0 500,0 500,0 500,0	Республиканский бюджет
68.	Периодичное представление театрализованных спектаклей, драматических произведений на кыргызском языке	Регулярный показ спектаклей и театрализованных произведений на кыргызском языке	МКИТ	2022 2023	16 400,0 16 400,0	Республиканский бюджет

№	Милдеттер	Күтүлүүчү патыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (миң сом)	Каржылоо булагы
70.	Мамлекеттик тилде анимациялык продукцияларды тартуу	Мамлекеттик жана жеке менчик телерадиоуюмдар аркылуу мамлекеттик тилде анимациялык продукцияларды көрсөтүү	КТРК (макулдашуу боюнча), продюсердик борборлор (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республикалык бюджет
			ЭлТР, продюсердик борборлор (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	
71.	Мультфильмдерди кыргыз тилине көрсөтүү	Кыргыз тилине көрсөтүү	КТРК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0	Республикалык бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0	
72.	Көркөм, илимий-популярдуу фильмдерди ж. б. көрсөтүүлөрдү мамлекеттик тилде субтитрлер менен коштоо	Чет тилдеги көрсөтүүлөр мамлекеттик тилде субтитрлер менен коштолот	КТРК (макулдашуу боюнча)	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республикалык бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
69.	Поддержка кыргызского кинематографического производства (в целях пропаганды и развития государственного языка)	Пропаганда государственного языка средствами кинематографии	МКИТ	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республиканский бюджет
70.	Создание анимационной продукции на государственном языке	Показ анимационных продуктов на государственном языке через государственные и частные телерадиоорганизации	ОТРК (по согласованию), продюсерские центры (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	Республиканский бюджет
			ЭлТР, продюсерские центры (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0 2 000,0	
71.	Перевод мультфильмов на кыргызский язык	Рост количества мультфильмов, переведенных на кыргызский язык	ОТРК (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0	Республиканский бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0 4 000,0	
72.	Сопровождение субтитрами на государственном языке художественных, научно-популярных фильмов и др. передач	Передачи на иностранных языках сопровождаются субтитрами на государственном языке	ОТРК (по согласованию)	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023	100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
77.	Мамлекеттик тилде балдар адабиятынын электрондук китеңканасын түзүү	Мектепке чейинки, мектеп жашындағы балдар үчүн мамлекеттик тилдеги балдар адабиятынын жетекликтүүлүгү	МТҮК (макулдашуу боюнча)	2021-2025	-	МТҮКтүн бюджеттинин чегинде

5-глава. Мамлекеттик тилди санариптештируү

Милдет: Маалыматтык технологиялардын жардамы менен мамлекеттик тилди онүктүрүү						
78.	Мамлекеттик тилди онүктүрүүгө, Кыргызстандын маданияты, тарыхы, рухий мурастары менен таанышууга мүмкүндүү берген мультимедиалик программаларды, интерактивдик мобилдик тиркемелерди, продукттарды иштеп чыгуу (категорияга бөлүү)	Мультимедиалик программалар, интерактивдүү мобилдик тиркемелер, продукттар иштелип чыгат	ММТМ	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республикалык бюджет
79.	Билим берүүнүн бардык деңгээлдеринде билим алгандар жана бардык курактык категориядагы тил үйрөнүүчүлөр үчүн кыргыз тилин интерактивдик түрдө женил үйрөнүүгө бағытталган мобилдик тиркемелерди, продукттарды «Кыргызтест» системасынын деңгээлдик талантарына ылайык иштеп чыгуу	Кыргыз тилин үйрөнүү үчүн мобилдик жана интерактивдик электрондук тиркемелер, продукттар иштелип чыгат	Кыргызтест	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республикалык бюджет
80.	Маалыматтык системалардын, расмий сайттардын интерфейсиндеги түшүнкөтөрдүү кыргыз тилинде иштеп чыгуу	Расмий веб-сайттардын мамлекеттик тилдеги интерфейсинин бирдиктүү стандарты	МТҮК (макулдашуу боюнча)	2021-2022	500,0	Республикалык бюджет
81.	Кыргыз тилиндеги текстти талдан, семантикалык мазмунун түшүнүүчү программалык аппаратты иштеп чыгуу	Программалык аппарат	МТҮК (макулдашуу боюнча)	2021	9 000,0	Республикалык бюджет

20

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
		законодательства Кыргызской Республики				
77.	Создание электронной библиотеки детской литературы на государственном языке	Доступность детской литературы на государственном языке для детей дошкольных, школьных возрастов	НКГЯ (по согласованию)	2021-2025	-	В пределах бюджета НКГЯ

Глава 5. Цифровизация государственного языка

Функция: Развитие государственного языка с помощью информационных технологий						
78.	Разработка мультимедийных программ, интерактивных мобильных приложений, продуктов, позволяющих развивать государственный язык, знакомиться с культурой, историей, духовным наследием Кыргызстана (разделение на категории)	Будут разработаны мультимедийные программы, интерактивные мобильные приложения, продукты	МКИТ	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
79.	Разработка мобильных приложений, продуктов, направленных на интерактивное легкое изучение кыргызского языка для обучающихся на всех уровнях образования и изучающих язык всех возрастных категорий в соответствии с уровневыми требованиями системы «Кыргызтест»	Будут разработаны мобильные и интерактивные электронные приложения, продукты для изучения кыргызского языка	Кыргызтест	2021 2022 2023 2024 2025	1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0 1 000,0	Республиканский бюджет
80.	Разработка понятийного аппарата на кыргызском языке в интерфейсах информационных систем, официальных сайтов	Единый стандарт интерфейса на государственном языке официальных веб-сайтов	НКГЯ (по согласованию)	2021	500,0	Республиканский бюджет

20

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
73.	Кыргызстандын тарыхында өзгөчө орду бар, мамлекеттик тилдин, жазма адабияттын түптөлүшүнүү, жайылышына өзгөчө салым кошкон инсандар туурасында документалдык фильмдерди, эскерүү программаларын тартуу; кыргыз тилин пропагандалоочу атайын программаларды, социалдык жана жарнамалык роликтерди чыгаруу	Телекөрсөтүүлөр аркылуу кыргыз тилин пропагандалоону активдештириүү	КТРК (макулдашуу боюнча),	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республикалык бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республикалык бюджет
			ММТМ	2021 2022 2023	2 500,0 2 500,0 2 500,0	Республикалык бюджет
			ММТМ	2021 2022	150,0 150,0	Республикалык бюджет
			Макулдашуу боюнча шаарлардын мэриялары, айыл өкмөттөрү	2021-2025	-	Каржылоо талап кылынбайт
		Фильмдердин жана спектаклдердин тасмаларын санаиптештириүү, Кыргыз элинин тарыхын, маданий мурасында өзгөчө орду бар инсандар жана окуялар жөнүндө көркөм фильмдерди жана телефильмдерди, телеспектаклдерди санаиптештириүү	Жарнамалардын жана көрсөтмө маалыматтарды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык мамлекеттик тилде тариздө боюнча чарапарды жүргүзүү	2024 2025	100,0 100,0	Республикалык бюджет
			ОТРК (по согласованию),	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
			ЭлТР	2021 2022 2023 2024 2025	100,0 100,0 100,0 100,0 100,0	Республиканский бюджет
			МКИТ	2021 2022 2023	2 500,0 2 500,0 2 500,0	Республиканский бюджет
			МКИТ	2021 2022	150,0 150,0	Республиканский бюджет
76.	Жарнамаларды, кулактандырууларды жана башка көрсөтмө маалыматтарды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына ылайык мамлекеттик тилде тариздө боюнча чарапарды жүргүзүү	По согласованию мэрии городов, айыл өкмөттөрү	2021-2025	-		

19

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
73.	Съемка документальных фильмов, программ памяти о личностях, имеющих особое место в истории Кыргызстана, внесших особый вклад в становление и распространение государственного языка, письменной литературы; выпуск специальных программ, социальных и рекламных роликов, пропагандирующих кыргызский язык	Активизация пропаганды кыргызского языка через телепередачи	ОТРК (по согласованию),	2024	100,0	Республиканский бюджет
				2025	100,0	
				2021	100,0	
				2022	100,0	
				2023	100,0	
			ЭлТР	2024	100,0	
				2025	100,0	
				2021	100,0	
				2022	100,0	
				2023	100,0	
74.	Мониторинг в средствах массовой информации на соблюдение ими литературных норм кыргызского языка	Повышение роли СМИ по соблюдению литературных норм кыргызского языка	МКИТ	2021 2022 2023	2 500,0 2 500,0 2 500,0	Республиканский бюджет
75.	Оцифровка художественных фильмов и телесериалов, телеспектаклей о национальных традициях и обычаях, событиях и личностях, внесших большой вклад в становление кыргызской государственности и имеющих особое место в историческом и культурном наследии народа Кыргызстана	Оцифровка записей фильмов и спектаклей, распространение ценного исторического и культурного наследия народа Кыргызстана	МКИТ	2021 2022	150,0 150,0	Республиканский бюджет
76.	Осуществление мер по оформлению на государственном языке реклам, объявлений и наглядной информации в соответствии требованиям законодательства Кыргызской Республики	Разработка мер по приведению в соответствие текстов реклам и наглядной информации действующим литературным нормам и требованиям	По согласованию мэрии городов, айыл өкмөттөрү	2021-2025	-	Финансирование не требуется

19

№	Милдеттер	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Мөөнөт (жыл)	Каржы (мин сом)	Каржылоо булагы
82.	Маалыматтар базасында камтылган маалыматтын негизинде суроо-талапка ылайык логикалык жана семантикалык мааниси бар текст даярдоо мүмкүндүгү каралган программалык аппаратты иштеп чыгуу (текст түзүү (генерация) – семантикалык синтез)	Программалык аппарат	МТУК (макулдашуу боюнча)	2022 2023	6 000,0 6 000,0	Республикалык бюджет
83.	Маалыматтык технологиялардын (жасалма интеллект) негизинде башка тилдерден которуу учун программалык продуктту иштеп чыгуу	Башка тилдерден кыргыз тилине, кыргыз тилинен башка тилдерге которуу учун программалык продукт	МТУК (макулдашуу боюнча)	2022	7 000,0	Республикалык бюджет
84.	Жасалма интеллекттин иштелип чыккан программалык продукттарын жайылтуу жана таратуу учун техникалык инфраструктуру менен жабдуу	Программалык продукттар коомдук жашоонун бардык чөйрөсүндө колдонулат	МТУК (макулдашуу боюнча)	2021	8 000,0	Республикалык бюджет
85.	Кыргыз тилин көнери жайылтуу учун Digital CASA долбоорун ишке ашырууда ага кыргыз тилин киргизүү	Digital CASA долбоорлорунун алкагында ишке ашырылуучу маалыматтык технологияларга кыргыз тилин киргизүү	МТБМК, Digital CASA	2021-2025	-	Digital CASA долбоорунун бюджеттинин чөлөнде

Кыскартуулардын тизмеси:

- БИМ - Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
- ММТМ - Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат жана туризм министрлиги
- Финмин - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги
- МКК - Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кадр кызмети
- МТБМК - Кыргыз Республикасынын Мналыматтык технологиялар жана байланыш мамлекеттик комитети
- МТУК - Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссия
- УИА - Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы

№	Задачи	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Срок (год)	Сумма (тыс. сом.)	Источники финансирования
81.	Разработка программного аппарата для анализа и понимания семантического содержания текста на кыргызском языке	Программный аппарат	НКГЯ (по согласованию)	2021	9 000,0	Республиканский бюджет
82.	Разработка программного аппарата, предусматривающего возможность подготовки текста, имеющего логическое и семантическое значение в соответствии с запросом, на основе информации, содержащейся в базе данных (Текстообразование (генерация) – семантический синтез).	Программный аппарат	НКГЯ (по согласованию)	2022 2023	6 000,0 6 000,0	Республиканский бюджет
83.	Разработка программного продукта на основе информационных технологий (искусственного интеллекта) для перевода с других языков	Программный продукт для перевода с других языков на кыргызский язык, с кыргызского на другие языки	НКГЯ (по согласованию)	2022	7 000,0	Республиканский бюджет
84.	Оснащение технической инфраструктурой для распространения и популяризации разработанных программных продуктов искусственного интеллекта	Программные продукты будут применены во всех сферах общественной жизни	НКГЯ (по согласованию)	2021	8 000,0	Республиканский бюджет
85.	Внедрение кыргызского языка при реализации проекта Digital CASA для его широкого распространения	Внедрение кыргызского языка в информационные технологии, реализуемые в рамках проектов Digital CASA	ГКИТС, Digital CASA	2021-2025	-	В пределах бюджета проекта Digital CASA

ЖАК	- Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясы
КТРК	- Кыргыз Республикасынын Коомдук телерадиоберүү қорпорациясы
ЭлТР	- Кыргыз Республикасынын «ЭлТР» мамлекеттик телерадиокомпаниясы
Терминком	- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн алдындагы Терминологиялык комиссия
Кыргыздест	- «Кыргыздест» мамлекеттик мекемеси
ЖОЖ	- Жогорку окуу жайы
ОКОЖ	- Орто кесиптик окуу жайы
ЖМК	- Жалпыга маалымдоо каражаттары

Список сокращений:

МОН	- Министерство образования и науки Кыргызской Республики
МКИТ	- Министерство культуры, информации и туризма Кыргызской Республики
Минфин	- Министерство финансов Кыргызской Республики
ГКС	- Государственная кадровая служба Кыргызской Республики
ГКИТС	- Государственный комитет информационных технологий и связи Кыргызской Республики
НКГЯ	- Национальная комиссия по государственному языку при Президенте Кыргызской Республики
НАН	- Национальная академия наук Кыргызской Республики
ВАК	- Высшая аттестационная комиссия Кыргызской Республики
ОТРК	- Общественная телерадиовещательная корпорация Кыргызской Республики
ЭлТР	- Государственная телерадиокомпания «ЭлТР» Кыргызской Республики
Терминком	- Терминологическая комиссия при Правительстве Кыргызской Республики
Кыргыздест	- Государственное учреждение «Кыргыздест»
вуз	- высшее учебное заведение
спуз	- среднее профессиональное учебноё заведение
СМИ	- Средства массовой информации